

ZAKON O POSTUPKU INSPEKCIJSKOG NADZORA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom se uređuje nadležnost inspeksijskih organa, način i postupak vršenja inspeksijskog nadzora, obaveze i ovlaštenja inspektora, prava i obaveze subjekata nadzora i druga pitanja od značaja za vršenje inspeksijskog nadzora u **Federaciji Bosne i Hercegovine**.

Član 2. (Pojam, svrha i organi koji su ovlašteni da obavljaju inspeksijski nadzor)

(1) Inspeksijski nadzor je vrsta upravnog nadzora koja se ostvaruje neposrednim uvidom u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih i fizičkih lica koja obavljaju određenu djelatnost i građana u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimanje upravnih i drugih mjera za koje su ovlašteni zakonom odnosno drugim propisom (u daljem tekstu: zakoni i drugi propisi).

(2) Postupak inspeksijskog nadzora, kako je to utvrđeno stavu (1) ovog člana, vrše inspeksijski organi federacije, kantona, gradova i općina, kao i subjekti s javnim ovlaštenjima, u skladu s posebnim zakonom.

(3) Obavljanje određenih stručnih poslova za potrebe inspeksijskog nadzora (ispitivanje kvaliteta roba i proizvoda, određene ekspertize isl.) koji zahtijevaju posebnu tehničku opremu ili primjenu naučnih metoda i tehničkih postupaka može se povjeriti isključivo registrovanim stručnim institucijama koje obavljaju takve poslove.

Član 3. (Primjena međunarodnih Konvencija)

Inspektori su dužni primjenjivati međunarodne konvencije koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina.

Član 4. (Definicije pojmova korištenih u Zakonu)

Pojmovi korišteni u ovom Zakonu imaju slijedeće značenje:

- a) „**inspeksijski organ**”– federalni, kantonalni, gradski ili općinski organ za vršenje poslova inspeksijskog nadzora;
- b) „**inspektor**”– državni službenik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima koji neposredno izvršava inspeksijske poslove;

- c) **propisi BiH** – propisi doneseni od strane nadležnih institucija Bosne i Hercegovine
- d) **„subjekt nadzora”**- pravno lice, pravno lice sa javnim ovlaštenjima, fizičko lice registrovano kod nadležnog organa za obavljanje određene djelatnosti, fizičko lice koje obavlja određenu djelatnost bez rješenja nadležnog organa, kao i udruga, fondacija, upravna organizacija i organ uprave kada obavlja posao/ ili djelatnost koja je predmet inspekcijskog nadzora, te građani nad kojima se vrši inspekcijski nadzor.
- e) **„neregistrovani subjekt”**- je subjekt nadzora koji obavlja djelatnost ili vrši aktivnost, a nije upisan u odgovarajući registar registracionog suda ili drugog organa ili organizacije nadležnog za upis osnivanja pravnog lica i drugog subjekta kada je upis u ovaj registar propisan kao uslov za obavljanje djelatnosti ili vršenje aktivnosti;
- f) **“rizik” – predstavlja moguće odstupanje od željenog stanja koje može imati pozitivne i/ili negativne efekte na postizanje definisanog poslovnog cilja;**
- g) **“ozbiljan rizik”** je rizik koji zahtijeva hitno postupanje inspekcije i drugih nadležnih organa i organizacija radi sprječavanja nastanka štetnih posljedica po život ili zdravlje ljudi, imovinu veće vrednosti, životnu sredinu ili biljni ili životinjski svijet, uključujući i rizik kod koga štetne posljedice nisu trenutne ili neposredne.
- h) **„inspekcijski poslovi”** – poslovi za koje su ovlašteni inspektori u okviru inspekcijskog nadzora, a to su:
1. **preventivni** - preduzimanje mjera i radnji radi sprečavanja povrede propisa;
 2. **korektivni** - donošenje rješenja o otklanjanju nedostataka, zabrani preduzimanja radnji koje su u suprotnosti sa zakonima i drugim propisima i drugih upravnih mjera i radnji za koje je inspektor ovlašten posebnim zakonom ili drugim propisom;
 3. **represivni** - podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, izdavanje prekršajnog naloga i podnošenje izvještaja ili prijave nadležnom tužilaštvu radi postojanja sumnje da je počinjeno krivično djelo;
 4. **inspekcijski nadzor**- neposredni pregled poslovnih prostorija i drugih objekata, procesa rada i mjera zaštite na radu, proizvoda, robe i usluga, isprava i druge dokumentacije, kao i drugih radnji u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora kod pravnih i fizičkih lica, i može biti redovan, vanredan i kontrolni.
- i) **“Službena savjetodavna posjeta”** je oblik preventivnog djelovanja inspekcije pružanjem stručne i savjetodavne podrške nadziranom subjektu na licu mjesta;
- j) **„Predmet prekršaja”** - predmeti, robe, proizvodi, sredstva rada, pružene usluge ili radnje i druge stvari i materijali kojim je učinjen prekršaj ili krivično djelo ili su nastali u izvršenju ili pokušaju izvršenja prekršaja ili krivičnog djela;
- k) **„Stručna institucija”**– ovlaštena organizacija za ispitivanja i ocjenjivanje usaglašenosti stanja i proizvoda sa propisima;
- l) **„Službena kontrola-** je svaki oblik kontrole koju obavlja nadležni organ radi verificiranja postupanja subjekta nadzora i usklađivanja poslovanja u skladu sa zakonima i drugim propisima;
- m) **„Predstavka”** - je prijava, prijedlog, pritužba, prigovor, peticija i akt drugog naziva koga zainteresovano fizičko ili pravno lice, ili građanin podnosi inspekcijskom organu u cilju iniciranja pokretanja postupka inspekcijskog nadzora;
- n) **„Pismo”**- svaki akt koji izdaje inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora.

.Član 5.

(Načela inspekcijskog nadzora)

- (1) U postupku vršenja inspekcijskog nadzora inspektor je dužan poštivati načela zakonitosti, javnosti, odgovornosti, učinkovitosti, ekonomičnosti, profesionalne nepristrasnosti, dosljednosti, nediskriminacije i političke neovisnosti.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor prvenstveno obavlja preventivnu funkciju, a preduzima upravne i druge mjere kada se preventivnom funkcijom ne može osigurati svrha i cilj inspekcijskog nadzora.
- (3) U postupku inspekcijskog nadzora inspektor je dužan da postupa na način da mjera koju nalaže bude srazmjerna težini učinjene povrede propisa, odnosno da naloži mjere koje su najpovoljnije po subjekt nadzora, a kojima se može ostvariti cilj i svrha inspekcijskog nadzora.
- (4) Inspektor je samostalan u vršenju inspekcijskog nadzora, u okviru prava i dužnosti koje su utvrđene ovim zakonom i drugim propisom.
- (5) Inspektor vrši inspekcijski nadzor u cilju ostvarivanja i zaštite javnog interesa, kao i interesa pravnih i fizičkih lica kada je to u skladu sa javnim interesom.
- (6) Inspektor, po službenoj dužnosti, utvrđuje činjenično stanje i izvodi dokaze u postupku inspekcijskog nadzora, te omogućava subjektu nadzora da predlaže i podnosi dokaze u cilju utvrđivanja potpunog i pravilnog činjeničnog stanja.

Član 6. **(Vrste inspekcijskog nadzora)**

Inspekcijski nadzor, prema vrsti, može biti:

- a) Redovan - vrši se prema planu inspekcijskih nadzora;
- b) Kontrolni - vrši se radi utvrđivanja izvršenja mjera koje se predlažu ili nalože subjektu nadzora u okviru redovne ili vanredne inspekcije.
- c) Vanredan - kada nadzor zahtijeva nadzirani subjekt kao i kada je neophodno da se, saglasno djelokrugu inspekcije, preduzmu hitne mjere radi sprečavanja ili otklanjanja neposredne opasnosti po ljudski život ili zdravlje, imovinu, prava i interese zaposlenika i radno angažovanih lica, ekonomiju, i okoliš.

Član 7. **(Primjena ovog zakona i odnos prema drugim zakonima)**

- (1) Sadržina, granice ovlaštenja, prava i obaveze u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrđuju se ovim i posebnim zakonima.
- (2) U postupku vršenja inspekcijskog nadzora, inspektor mora da postupa u skladu s odredbama ovog zakona, načelima i pravilima rada državne službe, načelima Etičkog kodeksa za državne službenike u Federaciji BiH, Etičkog kodeksa za inspektore, kao i drugim propisima koji važe za državne službenike u organima uprave Federacije BiH.
- (3) Ovaj zakon se direktno primjenjuje u postupku inspekcijskog nadzora koji obavljaju inspekcijski organi svih nivoa vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine (federalni, kantonalni, gradski i općinski inspekcijski organi).
- (4) U postupku obavljanja inspekcijskog nadzora, uključujući službenu kontrolu koju obavlja inspekcija radi potvrde usaglašenosti i primjene propisa u određenoj oblasti, a koji proizilaze iz posebnih zakona, potvrđenih međunarodnih ugovora ili usklađivanja zakonodavstva

Bosne i Hercegovine sa pravnom tečevinom Evropske unije, neposredno se primjenjuju odredbe posebnog zakona, ako je u određenoj oblasti inspekcijski nadzor tim zakonom utvrđen drugačije.

- (5) Neposredna primjena odredaba posebnih zakona iz stava (4) ovog člana ne može isključiti ili ograničiti neposrednu primjenu odredaba ovog zakona kojima se uređuju pitanja inspekcijskog nadzora i službenih kontrola koja nisu uređena tim posebnim zakonima.
- (6) Neposredna primjena odredaba posebnih zakona iz stava (4) ovog člana ne može ni u kom slučaju isključiti ili ograničiti neposrednu primjenu odredaba ovog zakona kojima se uređuju neregistrovani subjekti i postupanje prema neregistrovanim subjektima.

Član 8.

(Primjena Zakona o upravnom postupku)

- (1) U svim pitanjima koja nisu propisana ovim ili drugim zakonom primjenjuje se Zakon o upravnom postupku.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je dužan pridržavati se načela utvrđenih ovim zakonom i Zakonom o upravnom postupku.

Član 9.

(Čuvanje službene i druge tajne)

- (1) Inspektor je dužan čuvati službenu i svaku drugu tajnu sa kojom se upozna u vršenju inspekcijskog nadzora.
- (2) Inspektor je dužan čuvati tajnost prijave i druge informacije koje se tiču inspekcijskog nadzora.
- (3) Dužnost čuvanja službene tajne u smislu stava (1) i (2) ovog člana traje i nakon prestanka obavljanja dužnosti inspektora, a najduže dvije godine od dana prestanka te dužnosti.
- (4) Inspektor i nakon prestanka radnog odnosa ima dužnost čuvanja proizvodne, poslovne tajne i radnih postupaka i procesa koje je mogao saznati u toku vršenja inspekcijskog nadzora.

II- NADLEŽNOST INSPEKCIJSKIH ORGANA

Član 10.

(Poslovi inspekcijskih organa)

Inspekcijski poslovi vrše se:

- a) preduzimanjem inspekcijskih radnji na utvrđivanju činjeničnog stanja radi izvršavanja zakona i drugih propisa kod subjekta nadzora;
- b) preduzimanjem preventivnih mjera u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima;
- c) preduzimanjem korektivnih mjera, odnosno nalaganjem upravnih mjera radi sprječavanja i otklanjanja nezakonitosti u izvršavanju zakona i drugih propisa (u daljem tekstu: upravne mjere);
- d) preduzimanjem drugih mjera i radnji određenih ovim zakonom i drugim propisom.

Član 11.
(Praćenje stanja u određenoj upravnoj oblasti)

- (1) Inspekcijski organi prikupljaju podatke, prate i analiziraju stanje u oblasti inspekcijskog nadzora u okvirima svog upravnog djelokruga.
- (2) Poslovi iz stava (1) ovog člana uključuju prikupljanje i analizu podataka dobivenih pomoću ček lista, podataka pribavljenih od državnih organa federacije, kantona, gradova i općina i drugih imalaca javnih ovlaštenja, statističkih i drugih podataka, vođenjem anketa i istraživanjem javnog mijenja, prikupljanjem i analizom inspekcijske, sudske i poslovne prakse iz odgovarajuće oblasti, kao i drugim neposrednim prikupljanjem podataka.

Član 12.
(Nadzor nad provođenjem međunarodnih standarda u vezi sa službenim kontrolama)

Nadležne federalne, kantonalne, gradske i općinske inspekcije u Federaciji BiH osiguravaju nepristrasnost, kvalitetno provođenje i dosljednost službenih kontrola koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu sa odredbama propisa o hrani, propisa o hrani za životine, te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja i drugih propisa utvrđenih međunarodnim ugovorima koje je ratifikovala BiH.

Član 13.
(Nadležnost federalne inspekcije)

- (1) Federalna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom propisa u okviru nadležnosti utvrđenih federalnim propisima, propisima Bosne i Hercegovine kojima je utvrđena nadležnost entitetskih inspekcija za vršenje inspekcijskog nadzora, kao i drugim propisima.
- (2) Federalna inspekcija obavlja inspekcijski nadzor iz svoje nadležnosti na cijelom području Federacije.
- (3) Izuzetno federalna inspekcija je ovlaštena da vrši inspekcijski nadzor nad provođenjem federalnih propisa kojima je utvrđena nadležnost kantonalnog inspektora, u slučaju da u organu za inspekcijske poslove kantona nema inspektora iz te upravne oblasti.
- (4) Stručni nadzor nad radom kantonalnih, gradskih i općinskih inspekcija nad provođenjem federalnih i BiH propisa vrše federalni inspekcijski organi iz odgovarajuće upravne oblasti.

Član 14.
(Nadležnost kantonalne inspekcije)

- (1) Kantonalna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom propisa u okviru nadležnosti utvrđenih propisima Bosne i Hercegovine, federalnim propisima i propisima kantona kojima je utvrđena nadležnost kantonalnih inspekcija za vršenje inspekcijskog nadzora, kao i drugim propisima.

- (2) Kantonalna inspekcija vrši inspekcijski nadzor iz svoje nadležnosti na području kantona u kojem je uspostavljena.
- (3) Stručni nadzor nad radom općinskih i gradskih inspekcija nad provođenjem kantonalnih propisa vrše kantonalni inspekcijski organi iz odgovarajuće upravne oblasti.

Član 15.
(Nadležnost gradske i općinske inspekcije)

- (1) Gradska, odnosno općinska inspekcija, vrši inspekcijski nadzor u okviru nadležnosti koje su im utvrđene Statutom grada, odnosno općine, kao i propisima Bosne i Hercegovine, federalnim propisima i propisima kantona kojima je utvrđena nadležnost gradske, odnosno općinske inspekcije, kao i drugim propisima i općim aktima.
- (2) Gradska, odnosno općinska inspekcija, vrši inspekcijski nadzor na području grada, odnosno općine, u kojem je uspostavljena.

Član 16.
(Obavljanje inspekcijskog nadzora iz nadležnosti druge inspekcije)

- (1) Inspektor koji vrši inspekcijski nadzor iz određene upravne oblasti ne može vršiti inspekcijski nadzor iz nadležnosti inspekcije iz druge upravne oblasti, osim u slučajevima propisanim ovim i drugim zakonima.
- (2) Iznimno, kada je potrebno hitno izvršiti inspekcijski nadzor radi zaštite javnog interesa, inspektor iz jedne upravne oblasti može izvršiti inspekcijski nadzor iz druge upravne oblasti, na zahtjev ili uz saglasnost rukovodioca inspekcijskog organa.
- (3) O vršenom inspekcijskom nadzoru iz prethodnog stava obavijestit će se nadležni inspektor najkasnije u roku od tri dana.

Član 17.
(Inspekcijski nadzor u slučaju neposredne opasnosti)

- (1) U slučajevima kada prijete neposredna opasnost po zdravlje i život građana, materijalna dobra i okoliš ili zaštitu javnog interesa, inspekcijski nadzor izvršit će najbliži inspektor u odgovarajućoj upravnoj oblasti.
- (2) O nadzoru iz stava (1) ovog člana inspektor koji je obavio nadzor je dužan u roku od 24 sata sačiniti izvještaj i obavijestiti stvarno i mjesno nadležan inspekcijski organ.

Član 18.
(Vršenje inspekcijskog nadzora po federalnom i BiH propisu kojim nije preciziran organ nadležan za vršenje inspekcijskog nadzora)

- (1) Kada federalnim propisom nije precizno određen organ koji će vršiti inspekcijski nadzor, za te poslove nadležna je federalna inspekcija iz odgovarajuće upravne oblasti.

- (2) Kada je propisom Bosne i Hercegovine utvrđeno da inspekcijski nadzor obavljaju entitetske inspekcije, nadzor će obavljati federalna inspekcija iz odgovarajuće upravne oblasti.

Član 19.

(Pojačani inspekcijski nadzori radi uređenja upravne oblasti)

- (1) Rukovodilac inspekcijskog organa može ovlastiti više inspektora iz različitih upravnih oblasti da vrše inspekcijske nadzore u određenoj upravnoj oblasti kada je potrebno izvršiti pojačane inspekcijske nadzore radi uređenja stanja u toj upravnoj oblasti.
- (2) U slučajevima iz prethodnog stava mogu se ovlastiti inspektori koji ispunjavaju uslove za obavljanje inspekcijskih poslova upravne oblasti za koju se ovlašćuju u skladu sa materijalnim propisima i pravilniku o unutrašnjoj organizaciji organa.

Član 20.

(Sukob nadležnosti između federalnih inspekcija)

- (1) Sukob nadležnosti između federalnih inspekcija u istom federalnom organu uprave rješava rukovodilac federalnog organa.
- (2) Sukob nadležnosti između federalnih inspekcija koji nisu u sastavu istog organa uprave rješava Vlada Federacije.

Član 21.

(Sukob nadležnosti između federalnih i kantonalnih, gradskih odnosno općinskih inspekcija)

- (1) Sukob nadležnosti između federalnih inspekcija i kantonalnih, gradskih i općinskih inspekcija, rješavaju sporazumno rukovodilac federalnog i rukovodilac kantonalnog, gradskog odnosno općinskog organa nadležnog za vršenje inspekcijskih poslova, u roku od sedam dana od dana nastanka sukoba.
- (2) Ako sukob nadležnosti ne bude riješen sporazumno u roku iz prethodnog stava ovog člana, sukob nadležnosti rješavat će Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 22.

(Sukob nadležnosti između kantonalnih inspekcija)

- (1) Sukob nadležnosti između kantonalnih inspekcija u sastavu istoga organa rješava rukovodilac organa.
- (2) Sukob nadležnosti između kantonalnih inspekcija koji nisu u sastavu istog organa uprave rješava vlada kantona.
- (3) Sukob nadležnosti između kantonalnih inspekcija dva ili više kantona rješava Vrhovni sud Federacije BiH.

Član 23.

(Sukob nadležnosti između kantonalnih, gradskih i općinskih inspekcija)

- (1) Sukob nadležnosti između kantonalnih i gradskih odnosno općinskih inspekcija, rješavaju sporazumno rukovodilac kantonalnog organa nadležnog za vršenje inspekcijskih poslova i gradonačelnik odnosno načelnik, u roku tri dana od dana nastanka sukoba.
- (2) Ako sukob nadležnosti ne bude riješen sporazumno u roku iz stava (1) ovog člana, sukob nadležnosti rješavat će nadležni kantonalni sud.

Član 24.

(Sukob nadležnosti između gradskih i općinskih inspekcija)

- (1) Sukob nadležnosti između gradskih inspekcija rješava gradonačelnik, a između općinskih inspekcija načelnik općine.
- (2) Sukob nadležnosti između gradskih i općinskih inspekcija, inspekcija dva ili više grada i inspekcija dvije ili više općina rješava nadležni kantonalni sud.

Član 25.

(Prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti)

Prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti u pravilu podnosi inspekcija koja je posljednja postupala, a može je podnijeti i inspekcija koja smatra da je nadležna za postupanje u slučaju pozitivnog sukoba nadležnosti, kao i inspekcija koja smatra da nije nadležna za postupanje u slučaju negativnog sukoba nadležnosti, i to u roku od tri dana od dana saznanja za sukob nadležnosti.

III- PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

Član 26.

(Planiranje rada)

- (1) Inspekcijski organi donose godišnji Program rada i mjesečne planove rada o obavljanju inspekcijskih poslova i vršenju inspekcijskih nadzora, a po potrebi i posebne planove pojačanih inspekcijskih nadzora.
- (2) Program i plan rada zasniva se na utvrđenom stanju u oblasti inspekcijskog nadzora i procjeni rizika i inspekcijski organi su dužni iste provesti, osim ako postoje opravdane okolnosti koje to onemogućavaju.
- (3) Program i plan rada, pored obaveznih elemenata koji čine sadržinu programa i plana rada svih organa uprave, obavezno sadrži:
 - a) ciljeve koje inspekcijski organ nastoji da ostvari u planiranom periodu (iskazane u mjerljivim efektima) i način za postizanje postavljenih ciljeva;
 - b) vrstu inspekcijskog nadzora po upravnim oblastima;
 - c) učestalost i obuhvat vršenja inspekcijskog nadzora po oblastima i svakom od stepena rizika;

- d) pregled subjekata kod kojih će se vršiti inspekcijski nadzor, odnosno djelatnosti ili aktivnosti koje će se nadzirati, a ako nije moguće utvrditi nadzirane subjekte ili je njihov broj prevelik, teritorijalno područje na kome će se vršiti inspekcijski nadzor;
 - e) period u kome će se vršiti inspekcijski nadzor;
 - f) informacije o oblicima inspekcijskog nadzora koji će se vršiti;
 - g) podatke o resursima inspekcijskog organa koji će biti opredeljeni za vršenje inspekcijskog nadzora.
- (4) Prilikom izrade Programa i plana rada, prioritet u inspekcijskim nadzorima dat će se subjektima nadzora koji obavljaju djelatnost sa povećanim stepenom rizika za život, zdravlje i imovinu građana.
 - (5) Inspekcijski organ je dužan nacrt godišnjeg programa za narednu godinu po odgovarajućim upravnim oblastima dostaviti na mišljenje nadležnim ministarstvima, odnosno službama, najkasnije do 30.10. tekuće godine. Nadležna ministarstva, odnosno službe, tražena mišljenja trebaju dostaviti najkasnije do 30.11. tekuće godine, a ukoliko do tog roka ne dostave mišljenje, smatrat će se da nemaju primjedbi niti prijedloga.
 - (6) Programi i planovi rada su javni, i isti se objavljuju na web stranici inspekcijskog organa ili drugi raspoloživi način.
 - (7) Pri izradi programa i planova rada, obavezno će se predvidjeti da se inspekcijski nadzor u pravilu obavlja putem inspekcijskog tima od dva inspektora, a samo izuzetno inspekcijske nadzore će obaviti jedan inspektor.
 - (8) U izuzetnim slučajevima, kada je potrebno izvršiti pojačane inspekcijske nadzore radi uređenja stanja u određenim upravnim oblastima, rukovodilac inspekcijskog organa može donijeti poseban plan pojačanih inspekcijskih nadzora.
 - (9) Posebni plan pojačanih inspekcijskih nadzora bit će javan i promovisat će se putem medija ili na drugi prikladan način, sa ciljem da djeluje preventivno i edukativno na subjekte nadzora.

Član 27. **(Procjena rizika)**

- (1) Inspekcijski nadzor zasniva se na procjeni rizika, koji je dio procesa analize rizika, što podrazumijeva upravljanje rizikom i obavještanje o riziku.
- (2) Rizik, prema stepenu, može biti nizak, srednji i visok.
- (3) Rizik se procjenjuje u toku pripreme plana i programa rada inspekcijskog organa, kao i u vrijeme pripreme i vršenja samog inspekcijskog nadzora od strane postupajućeg inspektora.
- (4) Procjena rizika u toku pripreme plana inspekcijskog nadzora vrši se tako što organ nadležan za vršenje inspekcijskih poslova identifikuje rizike po zakonom i drugim propisom zaštićena dobra, prava i interese, koji mogu nastati iz poslovanja ili postupanja subjekta nadzora i prema odgovarajućim kriterijima, procjenjuje težinu štetnih posljedica i vjerovatnoću njihovog nastanka.
- (5) Težina štetnih posljedica procjenjuje se polazeći od: prirode štetnih posljedica, koje proizlaze iz vrste djelatnosti ili djelatnosti nadziranog subjekta, karakteristika robe ili

proizvoda koji se stavljaju na tržište, usluge koje pruža nadzirani subjekt, radnji koje preduzima, odnosno ovlaštenja koja vrši u sklopu svog poslovanja ili postupanja, a u odnosu na zakonom i drugim propisom zaštićena dobra, prava i interese, i obima štetnih posljedica.

- (6) Vjerojatnoća nastanka štetnih posljedica procjenjuje se posebno počevši od posljednjeg utvrđenog stanja zakonitosti i sigurnosti poslovanja i djelovanja subjekta nadzora, pravila dobre prakse koju primenjuje subjekt nadzora, sistema upravljanja, sigurnosti poslovanja, te unutrašnjih i spoljašnjih stručnih, tehničkih, tehnoloških i finansijskih kapaciteta subjekta.
- (7) Posebne elemente i kriterije procjene rizika i učestalost inspekcije propisuju resorna federalna i kantonalna ministarstva iz odgovarajuće uprave oblasti, a iz izvorne nadležnosti grada odnosno općine, gradonačelnik odnosno načelnik općine.

Član 28. (Izveštavanje o radu)

- (1) O stanju u oblastima iz svoje nadležnosti inspeksijski organ obavezno podnosi izvještaj o radu, najmanje dva puta godišnje.
- (2) Federalni inspeksijski organi izvještaj podnose Vladi Federacije BiH, kantonalni inspeksijski organi vladi kantona, a gradske i općinske službe izvještaje podnose gradonačelniku odnosno načelniku.
- (3) Glavni inspektori podnose mjesečne i godišnje izvještaje rukovodiocu inspeksijskog organa i resornom ministarstvu iz odgovarajuće upravne oblasti shodno nivou vlasti.
- (4) Inspektori svoj mjesečni i godišnji izvještaj o radu dostavljaju neposrednom rukovodiocu koji služi za izradu mjesečnog i godišnjeg izvještaja.
- (5) Kantonalni inspeksijski organ, gradski ili općinski inspektori, dužni su svoj godišnji program i plan rada, u provođenju federalnih i propisa BiH, dostaviti federalnom inspeksijskom organu iz odgovarajuće upravne oblasti na mišljenje.
- (6) Sadržaj izvještaja o radu inspektora propisuje rukovodilac inspeksijskog organa
- (7) Godišnji izvještaj o radu, rukovodilac inspeksijskog organa mora učiniti dostupnim javnosti, objavom na internet stranici organa ili na drugi raspoloživ način.

Član 29. (Usklađivanje inspeksijskih nadzora)

- (1) Inspeksijski organi svih nivoa vlasti u Federaciji BiH su dužni prilikom sačinjavanja planova rada i vršenju inspeksijskih nadzora kontinuirano razmjenjivati informacije i koordinirati aktivnosti u cilju izbjegavanja nepotrebnog opterećivanja subjekata nadzora i umnožavanja inspeksijskih nadzora kod istog subjekta nadzora.
- (2) Usklađivanje i saradnja u postupku vršenja inspeksijskog nadzora ostvaruje se naročito:
 - a) ako je određena oblast ili pitanje predmet inspeksijskog nadzora više inspekcija, odnosno kada je potrebno da više inspekcija istovremeno vrše inspeksijski nadzor prema istom subjektu (zajednički inspeksijski nadzor);
 - b) radi sprečavanja ili otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi, imovinu veće vrijednosti, životnu sredinu ili biljni i životinjski svijet;
 - c) radi sprečavanja obavljanja djelatnosti i vršenja aktivnosti neregistrovanog subjekta;

- d) kada se ocijeni da se inspekcijski nadzor na taj način može izvršiti brže i sa što manje troškova i gubitka vremena za subjekte nadzora, kao i za inspekcijske organe.

Član 30.

(Normativi za obavljanje inspekcijskog nadzora)

Rukovodilac inspekcijskog organa donosi podzakonski akt kojim se utvrđuju normativi za vršenje inspekcijskog nadzora za inspekcije koje su u sastavu tog inspekcijskog organa.

IV. PREVENTIVNO DJELOVANJE INSPEKTORA U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA

Član 31.

(Preventivno djelovanje inspekcijskog organa)

- (1) Radi ostvarivanja cilja inspekcijskog nadzora, inspekcijski organ je dužan da preventivno djeluje.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektor preduzima preventivne mjere i radnje radi sprečavanja povrede zakona i drugih propisa, sprečavanja nastajanja štetnih posljedica i otklanjanja uzroka koji bi doveli do štetnih posljedica, ukoliko iste nisu nastupile, u cilju zaštite javnog i privatnog interesa.
- (3) Preventivno djelovanje ostvaruje se javnošću rada inspekcijskog organa, a naročito:
 - a) objavljivanjem važećih propisa, programa, planova rada i kontrolnih lista;
 - b) obavještanjem javnosti o promjenama propisa i pravima i obavezama za subjekte nadzora koji iz njih proizlaze;
 - c) obavještanjem javnosti o saznanjima inspekcijskih organa o postojanju ozbiljnog rizika po život ili zdravlje ljudi, imovinu veće vrijednosti, životnu sredinu ili biljni i životinjski svijet, i preduzetim mjerama i radnjama kako bi se taj rizik otklonio ili umanjio;
 - d) pružanjem stručne i savjetodavne podrške subjektu nadzora ili licu koje ostvaruje određena prava u subjektu nadzora ili u vezi sa subjektom nadzora, uključujući i savjete i službene savjetodavne posjete kako je to utvrđeno u članu 32. ovog zakona;
 - e) preduzimanjem preventivnih inspekcijskih nadzora i drugih aktivnosti usmjerenih ka podsticanju i održavanju zakonitosti i bezbjednosti poslovanja i postupanja i sprečavanju nastanka štetnih posledica po zakonom i drugim propisom zaštićena dobra, prava i interese, naročito kada se utvrdi da postoje rani znaci vjerovatnoće njihovog nastanka.
- (4) Informacije o saznanjima inspekcijskih organa o ozbiljnom riziku po život ili zdravlje ljudi, životnu sredinu ili biljni i životinjski svijet su informacije od javnog značaja i ne mogu predstavljati poslovnu tajnu.
- (5) Informacije o mjerama i radnjama preduzetim od strane subjekta nadzora kako bi se rizik iz stava (3) ovog člana otklonio ili umanjio mogu predstavljati poslovnu tajnu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne.

Član 32.
(Savjeti inspekcije, samoprovjera ispunjenosti zahtjeva iz ček liste i službene savjetodavne posjete)

- (1) Subjekt nadzora može pismeno zatražiti od inspekcijskog organa davanje stručnog savjeta, odnosno zatražiti da mu inspektor dostavi ček listu po kojoj će on izvršiti samoprovjeru postupanja i vratiti inspektoru povratnu Informaciju o načinu ispunjenosti zahtjeva iz konkretne ček liste.
- (2) U slučaju da inspektor u Informaciji iz stava (1) ovog člana utvrdi nepravilnost u postupanju subjekta nadzora u primjeni propisa po nekoj od provjera iz dostavljene ček liste, neće preduzeti mjere, nego će mu ukazati na greške u postupanju.
- (3) Subjekt nadzora može zatražiti od inspekcijskog organa da nadležni inspektor kod njega obavi i savjetodavnu posjetu, o čemu je inspektor dužan da u najkraćem roku postupi po zahtjevu i posjeti subjekta nadzora, ili ga obavijesti o razlozima za nepostupanje po zahtjevu.
- (4) U odlučivanju po zahtjevu subjekta nadzora za savjetodavnu posjetu, inspektor se, u okviru planiranog obima preventivnih aktivnosti, rukovodi zaštitom javnog interesa, stepenom rizika i vremenskim redoslijedom zaprimljenog zahtjeva.
- (5) Ako u službenoj savjetodavnoj posjeti iz stava (3) ovog člana inspektor uoči propust, nedostatak ili nepravilnost u poslovanju i postupanju subjekta nadzora, on će mu u roku od osam dana nakon posjete dostaviti pismene preporuke, kako da uočene nedostatke i nepravilnosti otkoni i obezbijedi zakonito i bezbjedno poslovanje i postupanje, te u kom roku to treba da uradi.
- (6) Subjekt nadzora je dužan obavijestiti inspektora o postupanju po preporukama u roku koji je inspektor istim odredio.
- (7) Nepostupanje po preporukama inspektora, kao i ne dostavljanje obavijesti inspektoru o postupanju po istima, će predstavljati razlog za obavljanje inspekcijskog nadzora u skladu sa procjenom rizika.
- (8) Ako je uočeni propust, nedostatak ili nepravilnost takve prirode da je neophodno da se preduzmu hitne mjere radi sprečavanja ili otklanjanja neposredne opasnosti po život ili zdravlje ljudi, imovinu, i okoliš, inspektor će obaviti vanredan inspekcijski nadzor i preduzeti zakonom utvrđene mjere.
- (9) Inspektor o službenoj savjetodavnoj posjeti sačinjava službenu zabilješku u koju unosi bitne činjenice i okolnosti posjete, i evidentira posjetu u svoj mjesečni izvještaj o radu.

Član 33.
(Preventivne mjere)

U preduzimanju preventivnih mjera inspektor:

- a) upoznaje subjekte nadzora o obavezama iz zakona i drugih propisa i sankcijama u slučajevima njihovog nepridržavanja;
- b) ukazuje na štetne posljedice koje mogu nastati zbog nepridržavanja zakona i drugih propisa;

- c) predlaže mjere za otklanjanje uzroka koji mogu dovesti do štetnih posljedica i o tome donosi rješenje;
- d) upozna je subjekte nadzora o pravima i obavezama koja imaju u postupku inspekcijskog nadzora, u skladu sa zakonskim propisima;
- e) izvještava nadležne organe o uočenim nedostacima koji nisu posebno propisani i sankcionisani zakonima i drugim propisima;
- f) ukazuje nadležnim organima na teškoće u primjeni zakona i drugih propisa u postupku ostvarivanja prava i obaveza subjekata nadzora kod tih organa, sa ciljem da se taj postupak, što je moguće više, olakša i pojednostavi za subjekta nadzora;
- g) daje informacije i savjete subjektima nadzora o djelotvornijem načinu izvršenja zakona i drugih propisa;
- h) upozna je subjekte nadzora sa olakšicama utvrđenih zakonom i drugim propisima;
- i) nastoji osigurati što potpunije podatke o subjektu nadzora;
- j) gradi povjerenje sa subjektima nadzora, koji mu se obraćaju zbog povrede zakona i drugih propisa;
- k) ostvaruje saradnju sa udruženjima građana, odgovarajućim službama i drugim pravnim i fizičkim osobama koja im mogu dati bliže podatke o subjektima nadzora;
- l) inspektori međusobno sarađuju i pomažu se u radu i nastoje da jedni drugima daju što potpunije i brže informacije kojima raspolažu, kako bi ostvarili što efikasnije preventivno djelovanje u postupku inspekcijskog nadzora, u skladu sa zakonom.

V- INSPEKCIJSKI NADZOR

1. Ovlaštenja inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora

Član 34. (Ovlaštenja inspektora)

(1) Inspektor je ovlašten:

- a) izvršiti uvid u javne isprave i podatke iz registara i evidencija koje vode nadležni državni, federalni, kantonalni, gradski i općinski organi ako su neophodni za inspekcijski nadzor, a nije mogao da ih pribavi po službenoj dužnosti, i da ih kopira, u skladu sa zakonom;
- b) utvrditi identitet subjekta nadzora i svih drugih lica zatečenih na mjestu nadzora ili vezanih za obavljanje nadzora, odnosno izvršiti uvid u ličnu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom koja je podobna da se identifikuju navedena lica;
- c) naložiti da mu se u određenom roku stave na uvid poslovne knjige, opći i pojedinačni akti, evidencije, ugovori i druga dokumentacija subjekta nadzora od značaja za inspekcijski nadzor, a u obliku u kojem ih subjekat nadzora posjeduje i čuva;
- d) pregledati i provjeravati lokacije, zemljište, objekte, poslovne i druge nestambene prostore, postrojenja, uređaje, opremu, pribor, vozila i druga namjenska prijevozna sredstva, sredstva rada, proizvode, predmete koji se stavljaju u promet, robu u prometu i druge predmete kojima obavlja djelatnost ili vrši aktivnost a koji su od značaja za inspekcijski nadzor;

- e) saslušati stranke, svjedoke i druga lica čije su izjave od značaja za utvrđivanje činjeničnog stanja u vršenju inspekcijskog nadzora;
 - f) uzeti potrebne uzorke radi njihovog ispitivanja i utvrđivanja činjeničnog stanja, u skladu sa posebnim zakonom i propisima donijetim na osnovu zakona;
 - g) fotografisati i snimiti prostor u kome se vrši inspekcijski nadzor i druge stvari koje su predmet nadzora;
 - h) zabraniti korištenje gradilišta, prostorija, uređaja i opreme;
 - i) narediti rušenje ili uklanjanje bespravno započetog i podignutog objekta, te uspostavljanje predašnjeg stanja;
 - j) narediti prinudno otvaranje objekta radi vršenja nadzora;
 - k) narediti dolazak lica vezanih za inspekcijski nadzor da dođu lično u službene prostorije inspekcijskog organa radi davanja podataka u vezi sa izvršenim inspekcijskim nadzorom;
 - l) preduzeti upravne i druge mjere u skladu sa ovim i drugim zakonima;
 - m) preduzeti preventivne aktivnosti u vršenju inspekcijskog nadzora;
 - n) zabraniti pristup mjestu na kojem se vrši inspekcijski nadzor;
 - o) izdati prekršajni nalog i podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;
 - p) zaustaviti i isključiti iz saobraćaja svako saobraćajno sredstvo koje učestvuje u saobraćaju osim vozila vojske, policije, vatrogasnih i kola hitne pomoći, u skladu sa posebnim propisima;
 - q) zabraniti obavljanje radnji koje mogu izazvati opasnost po život, zdravlje ljudi i okoliš, kao i koje mogu izazvati veću materijalnu štetu;
 - r) oduzeti na licu mjesta stečenu imovinsku korist zatečenu prilikom inspekcijskog nadzora i izdati potvrdu;
 - s) omogućiti subjektu nadzora sudjelovanje u svim inspekcijskim radnjama i izjašnjavanje o činjenicama i okolnostima bitnim za utvrđivanje potpunog i pravilnog činjeničnog stanja, kao i zaštitu njegovih prava i pravnih interesa;
 - t) podnijeti izvještaj o počinjenom krivičnom djelu nadležnom tužilaštvu;
 - u) obavjestiti drugi organ o potrebi poduzimanja mjera iz nadležnosti tog organa;
 - v) podnijeti inicijativu ovlaštenom organu za stavljanje van snage i izmjenu propisa i drugih općih akata koje su neophodne radi uređenja stanja u upravnoj oblasti, kao i inicirati kod nadležnog organa pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti propisa i drugih općih akata;
 - w) preduzimati i druge mjere i radnje predviđene posebnim propisom.
- (2) Inspektor je ovlašten da izvrši inspekcijski nadzor u stambenom prostoru, za koji postoje saznanja da se koristi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti sukladno uslovima utvrđenim u članu 39.ovog zakona.
- (3) Ako subjekat nadzora obavlja djelatnost preko organizacionih jedinica u svom sastavu koje se nalaze na različitim adresama, inspekcijski nadzor u pogledu zajedničkih elemenata poslovanja ili postupanja i unutrašnjih pravila i općih akata vrši inspekcija nadležna prema mjestu sjedišta tog nadziranog subjekta.
- (4) Inspektor je dužan obaviti inspekcijski nadzor na način da što manje ometa redovni proces rada, odnosno obavljanje djelatnosti subjekta nadzora.
- (5) Istovjetnost kopija i originala izuzete dokumentacije potvrđuje subjekt nadzora svojim pečatom i potpisom.

Član 35.
(Ovlaštenja inspektora u inspekcijskom nadzoru kod pravnih lica sa javnim ovlaštenjima)

- (1) Ako pravno lice sa javnim ovlaštenjima ne obavlja povjerene poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima, inspektor koji vrši inspekcijski nadzor obavezan je pismeno upozoriti organ upravljanja tog pravnog lica i naložiti mu mjere za otklanjanje nepravilnosti, a ako je potrebno, obavezan je preduzeti i druge mjere u skladu sa svojim ovlaštenjima i time osigurati da se javna ovlaštenja vrše u skladu sa zakonom i drugim propisima i u obimu u kojem su javna ovlaštenja prenesena.
- (2) Organ upravljanja pravnog lica sa javnim ovlaštenjima dužan je postupiti po naloženim mjerama inspektora.
- (3) Ukoliko organ upravljanja, odnosno pravno lice sa javnim ovlaštenjima, ne postupe po naloženim mjerama, inspektor će o istome obavijestiti organ koji je pravnom licu prenio javna ovlaštenja, radi preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti

Član 36.
(Ovlaštenja inspektora prema nesavjesnom korisniku povjerenog javnog dobra)

- (1) Ako inspektor u inspekcijskom nadzoru utvrdi da subjekt nadzora kojem je povjereno upravljanje i eksploatisanje javnog dobra ne postupa u svojstvu dobrog domaćina, kaznit će subjekta nadzora i odgovorno lice u subjektu nadzora, a rješenjem će im se naložiti otklanjanje utvrđenih nedostataka.
- (2) Inspektor će provesti inspekcijski nadzor koji se odnosi na kontrolu sadržaja i uslova pod kojim se upravlja i eksploatiše javno dobro.

Član 37.
(Samostalnost inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora)

- (1) Kod vršenja inspekcijskog nadzora inspektor samostalno određuje koje će dokaze koristiti za utvrđivanje činjeničnog stanja, i samostalno naložiti mjeru srazmjernu utvrđenom stepenu nepravilnosti kod subjekta nadzora.
- (2) Inspektor će upoznati subjekta nadzora sa dokazima koji nisu pribavljeni kod njega i omogućiti mu da se o njima izjasni.
- (3) Kod odlučivanja o mjeri iz stava (1) ovog člana, inspektor mora poštivati i princip stepenovanja mjere od lakše ka težoj upravnoj mjeri, odnosno naložiti najblaže mjere po subjektu nadzora kojima se može postići svrha inspekcijskog nadzora.

Član 38.
(Pozivanje odgovornog i drugih lica)

- (1) Kad okolnosti nalažu, inspektor će pismeno pozvati odgovorno lice subjekta nadzora i svako drugo lice da pristupi u prostorije inspeksijskog organa ili na mjesto obavljanja inspeksijske radnje, da u određeno vrijeme, određenog dana pristupi radi davanja izjave ili potrebnih podataka, ili da donese zatraženu dokumentaciju relevantnu za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja od značaja za konkretan inspeksijski nadzor.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana može se pozvati u radne dane u okviru radnog vremena, a izuzetno i u sve dane i izvan tog vremena kada je u pitanju preduzimanje hitnih mjera radi otklanjanja opasnosti po život i zdravlje ljudi, okoliš, te kada prijete opasnost od nastanka materijalne štete većih razmjera.
- (3) Poziv se upućuje u pisanom obliku, a izuzetno i usmeno ili drugim sredstvima komunikacije

Član 39.

(Inspeksijski nadzor u stambenom prostoru)

- (1) Ako inspektor namjerava da izvrši nadzor u stambenom prostoru ili drugom prostoru sa takvom namjenom (u daljem tekstu: stambeni prostor) mora za to da pribavi pisanu odluku nadležnog suda.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, kada je neophodno da se preduzmu hitne mjere radi sprečavanja ili otklanjanja opasnosti po život ili zdravlje ljudi, okoliš, te nastajanje veće materijalne štete, a vlasnik, korisnik, odnosno držalac stambenog prostora je nepoznat, nedostupan, duže vrijeme odsutan ili je preminuo, inspektor bez odlaganja predlaže sudu da izda naredbu za vršenje uviđaja u stambenom prostoru.
- (3) Inspektor podnosi u pisanoj formi prijedlog za donošenje rešenja o dozvoli za vršenje nadzora u stambenom prostoru mjesno nadležnom općinskom sudu.
- (4) Prijedlog iz stava (3) ovog člana obavezno sadrži označenje i opis stambenog prostora, označenje inspekcije koja bi vršila nadzor, svrhu vršenja nadzora, uslove pod kojima treba izvršiti nadzor, uključujući asistenciju policije, činjenice koje treba da se dokažu vršenjem nadzora, radnje koje treba da se izvedu tokom nadzora, razloge zbog kojih se smatra da treba izvršiti nadzor i očekivano trajanje nadzora.
- (5) Postupak za donošenje rešenja je hitan i nadležni sud o prijedlogu odlučuje bez odlaganja, a najkasnije u roku od 48 sati od podnošenja urednog prijedloga.
- (6) Sud o prijedlogu za donošenje rešenja odlučuje u vanparničnom postupku, postupajući po pravilima parničnog postupka za obezbjeđenje dokaza.
- (7) Rješenje o dozvoli za vršenje nadzora sadrži naziv suda koji je dozvolio nadzor, označenje i opis stambenog prostora u kome se vrši nadzor, označenje inspekcije kojoj je dozvoljeno da izvrši nadzor, svrhu nadzora, uslove pod kojima će nadzor biti izvršen, uključujući asistenciju policije, činjenice koje treba da se dokažu vršenjem nadzora, radnje koje treba da se izvedu tokom nadzora, razloge zbog kojih se vrši nadzor, očekivano trajanje nadzora i druge podatke od značaja za vršenje nadzora.
- (8) U prijedlogu iz stava (3) ovog člana, kada nije moguće pribaviti odgovarajuće podatke o prostoru, dovoljan je faktički opis stambenog ili pratećeg prostora
- (9) Inspektor mora da započne nadzor u stambenom prostoru najkasnije u roku od tri dana, a u složenijim stvarima, odnosno kada je potrebno obezbjeđiti asistenciju policije, u roku od pet dana od dana zaprimanja rješenja suda o dozvoli za vršenje nadzora.

- (10) Nadzor u stambenom prostoru vrši se u prisustvu dva punoljetna lica kao svjedoka i ograničava se na dio kojim se ostvaruje svrha nadzora.
- (11) Izuzetno, nadzor može započeti i u odsustvu lica iz stava (10) ovog člana kada je to neophodno radi otklanjanja neposredne i ozbiljne opasnosti za ljude, životinje ili imovinu ili ako je držalac stambenog prostora nepoznat ili nedostupan, što se posebno obrazlaže u zapisniku.

Član 40.

(Inspekcijski nadzor u slučaju kada je subjekt nadzora nepoznat)

Ako je subjekt nadzora nepoznat ili se ne odazove pozivu inspektora da mu omogući vršenje inspekcijskog nadzora, inspektor će izvršiti inspekcijski nadzor u skladu sa nastalim okolnostima, uz prisustvo druge osobe koju sam zaključkom odredi.

Član 41.

(Poseban postupak prema neregistrovanom subjektu)

- (1) Neregistrovani subjekat je nadzirani subjekat i nad njim se vrši inspekcijski nadzor i prema njemu se primenjuju odredbe ovog zakona.
- (2) U inspekcijskom nadzoru nad subjektom upisanim u osnovni registar, koji obavlja određenu djelatnost ili vrši određenu aktivnost, a nije upisan u odgovarajući posebni registar ili evidenciju koju vodi drugi nadležni organ ili organizacija ili to čini bez saglasnosti nadležnog organa ili organizacije (dozvola, odobrenje, rješenje, mišljenje, uverenje, licenca, sertifikat, akreditacija, potvrda, ovlašćenje, akt o saglasnosti, akt o uslovima i dr.) ili bez prijave nadležnom organu ili organizaciji, kada je ovaj upis, saglasnost ili prijava propisana kao uslov za obavljanje te djelatnosti ili vršenje te aktivnosti, inspekcija prema tom subjektu ima i vrši sva ovlašćenja i dužnosti koje ima i vrši prema neregistrovanom subjektu i na njega se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na neregistrovanog subjekta.
- (3) U inspekcijskom nadzoru nad nadziranim subjektom kod koga se zatekne lice koje bez ugovora o radu ili drugog valjanog pravnog osnova radi kod tog subjekta, inspekcija prema tom nadziranom subjektu ima i vrši ovlašćenja i dužnosti koje su propisane posebnim zakonom i na ovog nadziranog subjekta se primenjuju odredbe stava 4. ovog člana.
- (4) Inspekcijski nadzor nad neregistrovanim subjektom vrši se prema planu inspekcijskog nadzora, ali i kad nije predviđen planom inspekcijskog nadzora, bez obaveštenja o predstojećem inspekcijskom nadzoru, bez izdavanja naloga za inspekcijski nadzor i u granicama predmeta koje inspektor utvrđuje tokom trajanja inspekcijskog nadzora.
- (5) Rješenje o mjerama za otklanjanje nezakonitosti, zabrane obavljanja djelatnosti ili vršenja aktivnosti i zapljene robe, dokumentacije i drugih predmeta koji su neregistrovanom subjektu poslužili za nezakonito obavljanje djelatnosti ili vršenje aktivnosti ili su time nastali donosi se odmah pošto inspektor otkrije neregistrovanog subjekta.
- (6) Rješenje se odmah dostavlja neregistrovanom subjektu i njime mu se: nalaže da bez odlaganja pokrene postupak za upis u osnovni registar, odnosno u odgovarajući posebni registar ili evidenciju koju vodi nadležni organ ili organizacija ili pribavljanja saglasnosti nadležnog organa ili organizacije ili prijave nadležnom organu ili organizaciji; zabranjuje da obavlja djelatnost ili vrši aktivnost do ispunjenja za to propisanih uslova; zapljenjuje roba, dokumentacija i drugi predmeti koji su mu poslužili za nezakonito obavljanje djelatnosti ili vršenje aktivnosti ili su time nastali; nalaže da otkloni druge otkrivene nezakonitosti.

- (7) Žalba na rješenje iz stava (6) ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.
- (8) Sa robom, dokumentacijom i drugim predmetima koje zaplijeni, inspekcija postupa na način uređen posebnim zakonom.

Član 42.

(Definisanje obavljanja djelatnosti ili vršenje aktivnosti neregistrovanog subjekta)

- (1) Ne smatra se obavljanjem djelatnosti ili vršenjem aktivnosti neregistrovanog subjekta, kada je za obavljanje djelatnosti ili vršenje aktivnosti zakonom isključena, odnosno nije predviđena obaveza upisa u osnovni registar, odnosno obaveza upisa u odgovarajući posebni registar ili evidenciju koju vodi nadležni organ ili organizacija ili nije predviđena saglasnost nadležnog organa ili organizacije ili prijava nadležnom organu ili organizaciji.
- (2) Ne smatra se obavljanjem djelatnosti ili vršenjem aktivnosti neregistrovanog subjekta:
 - a) lični rad za sopstvene potrebe,
 - b) rad člana porodičnog domaćinstva preduzetnika kod tog preduzetnika bez zasnivanja radnog odnosa u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju privredna društva, kao ni druga porodična, prijateljska ili susjedska pomoć u radu, uslugama ili aktivnostima koja se pruža fizičkom licu koji nije neregistrovani subjekat niti subjekat iz člana 41. stav (2.) ovog zakona, bez novčane naknade, odnosno druge materijalne koristi, u obimu koji je uobičajen za takvu vrstu pomoći i u tim odnosima i neredovno, a okolnosti konkretnog slučaja upućuju na osnovan zaključak da nije u pitanju rad kod nadziranog subjekta bez ugovora o radu ili drugog valjanog pravnog osnova.
- (b) Ne smatra se obavljanjem djelatnosti ili vršenjem aktivnosti neregistrovanog subjekta:
 - a) nužni rad za sprječavanje nesreće ili otklanjanje posljedica prirodnih ili drugih nesreća,
 - b) volonterski rad fizičkog lica u skladu sa zakonom kojim se uređuje volontiranje,
 - c) amatersko kulturno i umjetničko stvaralaštvo u skladu sa zakonom,
 - d) izvršavanje sudskih i drugih odluka nadležnih organa i organizacija,
 - e) obavljanje poslova i aktivnosti članova u političkim strankama, sindikatima, udruženjima i drugim nevladinim nedobitnim organizacijama, koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka tih organizacija, u skladu sa zakonima kojima se uređuju te organizacije i statutom, i
 - f) rad u javnom interesu po osnovu izrečene kazne.

Član 43.

(Postupak inspektora u slučaju neusklađenosti sa materijalnim propisom)

- (1) Ako inspektor u nadzoru, utvrdi da nadzirani subjekt ima konačno rješenje kojim mu je utvrđeno određeno pravo, a koje nije izdato u skladu sa materijalnim propisom, bez odlaganja će, u pisanoj formi, o utvrđenom obavijestiti i pozvati nadležni organ da preispita svoje rješenje.
- (2) Ukoliko organ iz stava (1) ovog člana ne postupi po pozivu inspektora, inspektor će se obratiti u pisanoj formi nadležnom drugostepenom organu kojeg će izvjestiti o utvrđenim nepravilnostima, kao i nepostupanju prvostepenog organa po upućenom pozivu.
- (3) Ako nema drugostepenog organa, inspektor će poziv iz stava (1) ovog člana uputiti Vladi Federacije BiH, ako se radi o rješenju federalnog organa ili federalne ustanove, odnosno vladi kantona, ako se radi o rješenju kantonalnog organa uprave ili kantonalne ustanove,

kao i rješenju općinskog načelnika ili gradonačelnika, odnosno općinske ili gradske službe za upravu.

- (4) Ako organ iz stava (1), a potom ni organ iz stava (2) ovog člana ne postupe po pisanoj obavijesti, inspektor će o istom, obavijestiti upravnog inspektora da poduzme radnje sukladno svojim zakonom utvrđenim ovlaštenjima.

Član 44.

(Obaveza najave inspekcijskog nadzora)

- (1) Inspektor obavještava subjekta nadzora o predstojećem inspekcijskom nadzoru najkasnije tri dana prije početka nadzora.
- (2) Obavještavanje se vrši putem redovne ili elektronske pošte.
- (3) Ukoliko inspektor bude spriječen da obavi najavljeni inspekcijski nadzor, u vrijeme određeno u obavještenju, dužan je o istom obavijestiti subjekta nadzora.
- (4) Izuzetno od stava (1) ovog člana, inspekcijski nadzor će se obaviti bez najave:
- a) kada postoje razlozi za neodložno postupanje ili opravdana bojazan da bi obavještenje umanjilo ostvarivanje cilja inspekcijskog nadzora;
 - b) kada to nalaže zaštita javnog interesa, te kada postoji opasnosti po život i zdravlje ljudi, imovinu i okoliš;
 - c) ako postoji opasnost da će subjekt nadzora ili treće lice sakriti, uništiti, prepraviti, oštetiti ili djelimično ili potpuno učiniti neupotrebljivom ispravu, odnosno druge predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u postupku inspekcijskog nadzora ili postupku koji se vodi pred sudom ili drugim organom.
- (5) Razlozi zbog kojih inspekcijski nadzor nije najavljen, unose se u zapisnik.

Član 45.

(Objavljivanje naziva i imena subjekata kod kojih je nadzor izvršen)

Inspekcijski organ dužan je tromjesečno javno objaviti na svojoj web stranici, odnosno raspoloživoj web. stranici odgovarajućeg nivoa vlasti, spisak subjekata nadzora kod kojih su obavljani inspekcijski nadzori sa utvrđenim stepenom rizika, u cilju obezbjeđivanja transparentnosti rada inspekcijskih organa.

2. Prava i obaveze subjekta nadzora

Član 46.

(Obaveza subjekta nadzora da sudjeluje u inspekcijskom nadzoru)

- (1) Subjekt nadzora je stranka u postupku inspekcijskog nadzora i ima pravo i obavezu da sudjeluje u inspekcijskom nadzoru.

- (2) Subjekt nadzora dužan je omogućiti inspektoru vršenje inspekcijskog nadzora u skladu sa nalogom za inspekcijski nadzor ili na traženje inspektora.
- (3) Inspekcijski nadzor će se izvršiti u prisustvu odgovornog lica ili bilo kog zatečenog lica koje je radno ili na drugi način angažovano kod subjekta nadzora.
- (4) Subjekt inspekcijskog nadzora dužan je nadležnom inspektoru dati na uvid poslovne knjige i drugu službenu dokumentaciju, ažurne i tačne podatke, materijale i obavijesti koje su mu potrebne za pravilno utvrđivanje svih činjenica i okolnosti u vršenju inspekcijskog nadzora, odmah na licu mjesta ili naknadno u roku koji mu odredi inspektor.
- (5) Subjekt inspekcijskog nadzora dužan je odazvati se pozivu inspektora i donijeti u roku koji mu je naložen u službene prostorije inspekcijskog organa tražene podatke i dokumentaciju, kao i doći lično radi davanja potrebnih pojašnjenja u vezi sa obavljenim inspekcijskim nadzorom.
- (6) Izuzetno, u slučajevima i pod uslovima određenim zakonom ili drugim propisom, inspektor može izvršiti inspekcijski nadzor i bez sudjelovanja subjekta nadzora

Član 47.
(Obavještanje u slučaju nastanka opasnosti)

Subjekt nadzora obavezno izvještava nadležnog inspektora i nadležnu policijsku stanicu o slučajevima nastanka opasnosti po život i zdravlje ljudi, okoliš te mogućnosti nastanka materijalne štete većih razmjera.

Član 48.
(Davanje na uvid podataka i dokumentacije)

- (1) Ako se u toku vršenja inspekcijskog nadzora ocijeni da su za pravilno utvrđivanje činjenica potrebni podaci i dokumentacija i drugih lica zaposlenih kod subjekta nadzora ili su ta lica u poslovnom odnosu sa subjektom nadzora, na zahtjev inspektora subjekt nadzora je dužan dati na uvid i te podatke i dokumentaciju.
- (2) Inspektor zahtjeve iz stava (1) ovog člana nalaže usmeno, a prema okolnostima to može odrediti i zaključkom.
- (3) Protiv zaključka iz stava (2) ovog člana ne može se izjaviti posebna žalba.

Član 49.
(Davanje uzoraka proizvoda inspektoru)

Ukoliko je u inspekcijskom nadzoru potrebno utvrditi odgovaraju li proizvodi propisanim standardima, subjekt nadzora je dužan dati inspektoru uzorke proizvoda radi ispitivanja kod stručne institucije u Federaciji BiH koja je ovlaštena za ispitivanje kvaliteta, usklađenosti i zdravstvene ispravnosti proizvoda.

Član 50.
(Prava subjekta nadzora)

Subjekt nadzora vezano za vršenje inspekcijskog nadzora ima pravo:

- a) izjasniti se o svim činjenicama i dokazima koji su izneseni u postupku inspekcijskog nadzora;
- b) zahtijevati od inspektora da mu predoči listu provjera-ček listu po kojoj vrši inspekcijski nadzor;
- c) zatražiti od inspekcijskog organa da mu dostavi ček listu radi samoprovjere ispunjenosti zahtjeva iz ček liste;
- d) može pismeno tražiti od inspekcijskog organa davanje stručnog savjeta, odnosno da nadležni inspektor obavi savjetodavnu posjetu kod subjekta nadzora.
- e) zahtijevati od inspektora da mu predoči nalog za inspekcijski nadzor po kojem vrši inspekcijski nadzor, a u protivnom da u zapisnik konstatuje da je nadzor obavljen bez predočavanja naloga;
- f) staviti primjedbe na zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru;
- g) podnijeti redovna i vanredna pravna sredstva na upravne akte koje mu dostavi inspektor;
- h) tražiti da se ispitivanje uzorka ponovi na isti način i istom metodom kod druge ovlaštene institucije ukoliko nije zadovoljan nalazom i mišljenjem ovlaštene institucije koja je izvršila prvo ispitivanje.
- i) ostvariti uvid u zapisnik o uzimanju uzoraka u slučajevima kada su uzeti uzorci.

Član 51.
(Dužnost odazivanja pozivu)

- (1) Pozvano lice dužno je odazvati se pozivu inspektora.
- (2) Ako se pozvano lice iz stava (1) ovog člana ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda u roku od 24 sata od nastanka razloga sprečenosti inspektor može u skladu sa zakonom i drugim propisom odrediti da se isto prisilno dovede.
- (3) Troškovi prisilnog dovođenja padaju na teret lica koje se privodi.
- (4) O prisilnom dovođenju inspektor donosi zaključak na koji se ne može izjaviti posebna žalba.

Član 52.
(Osiguranje prevodioca u postupku inspekcijskog nadzora)

- (1) Subjekt nadzora, koji ne koristi jezik koji je u službenoj upotrebi u Federaciji u postupku inspekcijskog nadzora, dužan je obezbijediti prevodioca na jedan od jezika koji je u službenoj upotrebi u Federaciji.
- (2) Subjekt nadzora obezbijediti će prevodioca i za strana lica koja su u momentu vršenja inspekcijskog nadzora zatečena na radnom mjestu kod subjekta nadzora.
- (3) Troškove prevođenja iz stava (1) ovog člana snosi subjekt nadzora.
- (4) Ukoliko subjekt nadzora ne obezbijedi prevodioca, to će učiniti inspektor na trošak kontrolisanog subjekta nadzora.

Član 53.
(Pritužba na rad inspektora)

- (1) Svako lice ima pravo da podnese pritužbu na rad, postupanje i ponašanje inspektora ako smatra da su mu njegovom nezakonitom, neprimjerenom ili nepravilnom radnjom, odnosno nesavjesnim radom povrijeđena prava ili slobode utvrđena zakonom.
- (2) Na podnesenu pritužbu rukovodilac organa dužan je odgovoriti u roku od 15 dana, a nakon što se po istoj izjasne inspektor i njegov neposredni rukovodilac.

3. Postupak inspekcijskog nadzora

Član 54.
(Pokretanje postupka inspekcijskog nadzora)

- (1) Postupak inspekcijskog nadzora pokreće se i vodi po službenoj dužnosti.
- (2) Postupak inspekcijske kontrole robe u prekograničnom prometu pokreće se po zahtjevu stranke.

Član 55.
(Zahtjev za vršenje inspekcijskog nadzora)

Inspekcijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom, izvršit će se i na pismeni zahtjev:

- a) Vlade Federacije, federalnog ministra i rukovodioca inspekcijskog organa, za izvršenje nadzora iz nadležnosti federalne inspekcije
- b) Vlade kantona, kantonalnog ministra i direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, odnosno rukovodioca kantonalnog organa za inspekcijske poslove za izvršenje nadzora iz nadležnosti kantonalne inspekcije;
- c) Gradonačelnika, načelnika, predsjednika gradskog/općinskog vijeća za izvršenje nadzora iz nadležnosti općinskog/gradskog inspektora.

Član 56.
(Zahtjev pravnih i fizičkih lica za vršenje inspekcijskog nadzora)

- (1) Pravna i fizička lica mogu podnijeti pismeni zahtjev nadležnoj inspekciji da izvrši inspekcijski nadzor.
- (2) Inspekcijski organ prije svega cijeni da li je nadležan za postupanje po zahtjevu za inspekcijski nadzor, te ukoliko nije nadležan proslijedit će zahtjev nadležnom organu, ukoliko može utvrditi nadležni organ.
- (3) Nadležna inspekcija će o preduzetim mjerama izvjestiti podnosioca zahtjeva pismeno u roku od 15 dana od dana okončanja inspekcijskog nadzora.
- (4) Odredbe ovog člana ne odnose se na anonimne zahtjeve i predstavke, izuzev ukoliko takva predstavka sadrži dokaze koji upućuju na grubu povredu zakona, u kom slučaju

inspektor cijeni utemeljenost predstavke i preuzima zakonom utvrđene aktivnosti u cilju utvrđivanja stvarnog stanja.

Član 57.

(Ponovljeni zahtjev za vršenje inspeksijskog nadzora)

Ukoliko se predstavka odnosi na pitanje koje je povodom ranije predstavke istog podnosioca već bilo predmet razmatranja, ili ako je po navedenom u proteklom periodu već izvršen inspeksijski nadzor, po predstavci će se postupiti samo ako su u njoj iznesene nove činjenice ili dokazi, odnosno ako prilikom razmatranja ranije predstavke nisu uzete u obzir sve okolnosti od značaja za njihovu pravilnu ocjenu.

Član 58.

(Inspeksijski nadzor radi zaštite ličnih prava i pravnih interesa)

- (1) Inspektor, ako ocijeni opravdanim, izvršit će inspeksijski nadzor na pismeni ili usmeni zahtjev pravnog i fizičkog lica, koje radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa traži da se izvrši inspeksijski nadzor.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana dužno je precizirati pravo ili pravni interes koji mu je povrijeđen.
- (3) O izvršenom inspeksijskom nadzoru inspektor će obavijestiti podnosioca zahtjeva u roku od 15 dana nakon izvršenog nadzora.
- (4) Podnosilac zahtjeva može se obratiti rukovodiocu nadležnog organa, radi zaštite svojih prava, u roku od tri mjeseca od dana saznanja za učinjenu povredu, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana učinjene povrede.
- (5) Predstavka ima dejstvo inicijative za pokretanje postupka, a podnosilac te inicijative nema svojstvo stranke u postupku koji se eventualno pokrene na osnovu te inicijative.
- (6) Ako podnosilac predstavke, nakon obavještenja inspekcije o neurednosti predstavke, jer ima nedostatke koji inspekciju spriječavaju da postupa po njoj ili je nerazumljiva ili nepotpuna, ne uredi predstavku u roku od osam dana od obavještanja, smatrat će se da je podnosilac odustao od predstavke.
- (7) Inspektor neće pokrenuti postupak inspeksijskog nadzora na osnovu predstavke ako je procijenjen neznatan rizik ili je posrijedi zloupotreba prava od strane podnosioca predstavke.
- (8) Kad inspektor utvrdi da ne postoje uslovi za pokretanje postupka obavijestiti će o tome podnosioca predstavke što je prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema predstavke.
- (9) Inspektor je dužan čuvati kao službenu tajnu podatak o identitetu podnosioca zahtjeva.

Član 59.

(Predstavljanje inspektora subjektu nadzora)

Prije početka vršenja inspeksijskog nadzora inspektor će se predstaviti subjektu nadzora uz predočenu službenu iskaznicu i značku.

Član 60.
(Nalog za vršenje inspekcijskog nadzora)

- (1) Inspekcijski nadzor inspektor vrši na osnovu naloga za inspekcijski nadzor.
- (2) Inspektor je dužan sačiniti nalog u pisanoj formi prema uputi glavnog inspektora, odnosno rukovodioca inspekcijskog organa, koji će svojim potpisom zvanično izdati nalog.
- (3) Glavnom inspektoru nalog izdaje rukovodilac inspekcijskog organa.
- (4) Nalog se izdaje u pisanom obliku i sadrži:
 - a) naziv inspekcijskog organa, broj naloga i datum izdavanja;
 - b) naziv subjekta i objekta nad kojim se vrši nadzor;
 - c) predmet inspekcijskog nadzora;
 - d) lista provjera - ček-lista;
 - e) ime i prezime inspektora (inspekcijski tim) koji će izvršiti inspekcijski nadzor;
 - f) datum početka vršenja inspekcijskog nadzora;
 - g) ime, prezime i potpis izdavaoca naloga, te otisak pečata;
 - h) pouku subjektu nadzora da ometanje inspektora u radu predstavlja prekršaj.
- (5) Ako se prema okolnostima ne može jasno odrediti subjekt nadzora, inspektor može izdati nalog za inspekcijski nadzor i potpisati ga na terenu, uz obavezu da spomenuti nalog inspektor predoči glavnom inspektoru u roku 24 sata koji će ga svojim potpisom verifikovati kao akt u predmetu.
- (6) Ako kod istog subjekta nadzora inspekcijski nadzor istovremeno vrši više inspektora iz različitih upravnih oblasti, svakom inspektoru se pojedinačno izdaje nalog za inspekcijski nadzor za oblast koju nadzire.
- (7) Ako postoji potreba za preduzimanjem hitnih mjera radi zaštite javnog interesa, glavni inspektor može inspektoru izdati usmeni nalog za vršenje inspekcijskog nadzora, uz obavezu da u roku 24 sata od izdavanja usmenog naloga inspektoru izda pismeni nalog.

Član 61.
(Predočavanje naloga za vršenje inspekcijskog nadzora i ček liste)

- (1) Prilikom inspekcijskog nadzora inspektor predočava subjektu nadzora nalog za vršenje inspekcijskog nadzora i ček listu po kojoj vrši konkretan nadzor.
- (2) Protiv naloga za inspekcijski nadzor ne može se izjaviti posebna žalba.
- (3) U slučaju da inspektor ne predočii nalog za inspekcijski nadzor ili odbije da predočii ček listu po kojoj vrši nadzor, subjekt nadzora ima pravo da zahtijeva od inspektora da se ta činjenica konstatuje u zapisniku o inspekcijskom nadzoru.

Član 62.
(Lista provjera-Ček lista)

- (1) Glavni inspektor odnosno rukovodeći državni službenik u inspekcijskom organu nadležan za izradu ček listi, dužan je osigurati izradu ček listi iz svoje upravne oblasti,

njihovo usklađivanje u slučaju izmjene propisa najkasnije u roku od tri mjeseca, i da ih učini transparentnim.

- (2) Inspektor u pravilu prilikom vršenja inspekcijskog nadzora, preuzima one radnje i provjere koje su sadržane u konkretnoj ček listi.
- (3) Druge provjere i radnje koje nisu sadržane u ček listi, po kojoj inspektor vodi nadzor, na koje je ovlašten zakonom, može da preduzme ako u toku nadzora utvrdi da je neophodno da se one preduzmu radi potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i zakonitog i bezbjednog poslovanja i postupanja, i to kada su te provjere i radnje u bliskoj vezi sa pitanjima iz ček liste, što je dužan unijeti u zapisnik o inspekcijskom nadzoru.
- (4) Po potrebi, organ za inspekcijske poslove preispituje sadržinu ček liste i u skladu sa izmjenama propisa, dužan je da je izmijeni ili dopuni.
- (5) Subjekt nadzora može tražiti od inspekcijskog organa da mu dostavi ček listu radi samoprovjere, koju sačinjava u formi Izvještaja, koji povratno dostavlja inspekcijskom organu.
- (6) Uz izveštaj iz stava (5) ovog člana, o samoprovjeri ispunjenosti zahtjeva iz ček liste, subjekt nadzora može eventualno priložiti i odgovarajuću dokumentaciju, odnosno drugi materijal (fotografije i dr) kojim se potkrepljuju nalazi iz izvještaja.

Član 63.

(Mjesto vršenja inspekcijskog nadzora)

- (1) Inspekcijski nadzor obavlja se na mjestu gdje treba utvrditi činjenice o izvršavanju propisa na koje se odnosi inspekcijski nadzor.
- (2) Mjesto vršenja inspekcijskog nadzora se po pravilu utvrđuje nalogom za vršenje inspekcijskog nadzora.
- (3) Ako se inspekcijski nadzor vrši u poslovnim prostorijama subjekta nad kojim se vrši nadzor, odgovorno lice ili bilo koje drugo lice uposlana kod subjekta nadzora, dužno je inspektoru osigurati odgovarajuće uslove za rad.
- (4) Kada se inspekcijski pregled vrši u prostorijama subjekta nadzora koje su eventualno ugrožene prisustvom eksplozivnih materija (podzemne i nadzemne prostorije) ili u kojima postoji neka druga mogućnost ugrožavanja života i zdravlja ljudi, odgovorno lice je dužno inspektoru i licima koja prisustvuju inspekcijskom pregledu osigurati odgovarajuća zaštitna sredstva.
- (5) U slučaju nemogućnosti utvrđivanja tačnog činjeničnog stanja kod provođenja inspekcijskog nadzora, inspektor će pismenim putem, pozvati subjekta nadzora ili drugo lice da u određeno vrijeme i određeni datum pristupi u prostorije sjedišta inspekcijskog organa i donese traženu dokumentaciju.

Član 64.

(Vrijeme vršenja i trajanja inspekcijskog nadzora)

- (1) Obavljanje redovnog inspekcijskog nadzora kod istog subjekta nadzora nije ograničeno brojem dana na godišnjem nivou.
- (2) Izuzetno, redovni inspekcijski nadzor tržišne inspekcije i inspekcije rada kod istog subjekta nadzora može trajati najduže 12 radnih dana godišnje.

- (3) Ako se radi o subjektu nadzora koji ima jednu ili više organizacijskih jedinica, inspekcijski nadzor iz stava (2) ovog člana može trajati duže, ali ne duže od dvostrukog vremena predviđenog u stavu (2) ovog člana.
- (4) Ako inspekcijski nadzor traje manje od četiri sata računa se kao pola dana, a ako inspekcijski nadzor traje više od četiri sata, računa se kao jedan dan.
- (5) Inspekcijski nadzor nad nadziranim subjektom vrši se u radno vrijeme tog nadziranog subjekta.
- (6) Kod nadziranih subjekata koji obavljaju proizvodnju i preradu proizvoda, inspekcijski nadzor koji se odnosi na sve faze u obavljanju djelatnosti vrši se u vrijeme kada se one i obavljaju.
- (7) Izuzetno, inspekcijski nadzor moguć je i van radnog vremena nadziranog subjekta iz stava (5) ovog člana kada postoje razlozi za neodložno postupanje, kada je rizik visok ili kritičan, kada je neophodno da se preduzmu hitne mjere radi sprječavanja ili otklanjanja neposredne opasnosti po život ili zdravlje ljudi, životnu sredinu ili biljni ili životinjski svijet; kada se provjerava poštivanje propisanog radnog vremena nadziranog subjekta, odnosno objekta.
- (8) Inspekcijski nadzor nad nadziranim subjektom koji je fizičko lice vrši se u vrijeme primjereno svrsi vršenja inspekcijskog nadzora.

Član 65.

(Utvrđivanje podataka o subjektu nad kojim se vrši nadzor)

U inspekcijskom nadzoru inspektor utvrđuje:

- a) identitet subjekta nadzora, odnosno identitet za fizičko lice, oblik organizovanja za pravno lice i podatke o odgovornom licu za zastupanje pravnog lica prema aktu o osnivanju i upisu u sudski registar;
- b) posjedovanje propisane dokumentacije za obavljanje djelatnosti, odnosno rješenje o upisu u sudski ili drugi registar;
- c) rješenje za obavljanje djelatnosti ako je to posebnim propisom utvrđeno (odobrenje, licenca za rad i sl.);
- d) pravni osnov korištenja poslovnog prostora, odobrenje za priključak na komunalne, elektro, gasne i druge instalacije, ako je to posebnim propisom utvrđeno;
- e) da li je kod subjekta nadzora zaposlen stranac i da li posjeduje radnu dozvolu;
- f) dopuštenost rada sa sredstvima i resursima sa kojima se obavlja djelatnost u skladu sa zakonom (važenje koncesije, tehnički nadzor, registracija, atest i sl.);
- g) identitet svih zatečenih lica u inspekcijskom nadzoru i prijave na obavezne vidove doprinosa u jedinstvenom sistemu registracije;
- h) drugu propisanu dokumentaciju koju mora posjedovati u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 66.

(Dužnost omogućavanja rada inspektorima)

- (1) Subjekt nadzora kao i svako drugo lice ne smije sprečavati i otežavati inspektorima vršenje inspekcijskog nadzora.

(2) Inspektor će usmeno, telefonom ili u pisanoj formi zatražiti od subjekta nadzora da mu, u roku koji mu naloži, dostavi sva potrebna obavještenja, podatke i dokumentaciju od značaja za vršenje tog inspekcijskog nadzora.

Član 67.

(Učestvovanje subjekta nadzora u vršenju inspekcijskog nadzora)

- (1) Subjekt nadzora dužan je omogućiti inspektoru neometano vršenje inspekcijskog nadzora i učestvovati u utvrđivanju činjenica u predmetu, lično ili putem ovlaštenog lica.
- (2) Ako odgovorno lice nije prisutno, inspekcijski nadzor obaviti će se sa bilo kojim zaposlenikom koji je u radnom odnosu, odnosno na drugi način angažovano lice kod subjekta nadzora koje se zatekne u momentu nadzora, i koji će svojim potpisom na zapisnik, po okončanju nadzora, potvrditi uredan prijem zapisnika.
- (3) Lice sa kojim je izvršen nadzor dostaviti će bez odgađanja zapisnik odgovornom licu u subjektu nadzora koji se ima pravo izjasniti na njega u roku pet dana.
- (4) Ako zaposlenik iz stava (2) ovog člana odbije potpisati zapisnik, inspektor će to unijeti u zapisnik i putem pošte ga dostaviti subjektu nadzora na izjašnjenje.
- (5) Inspektor može tražiti od lica iz stava (2) ovog člana da mu, u roku koji on naloži, dostavi sve potrebne dokumente ili podatke relevantne za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja u konkretnom inspekcijskom nadzoru.
- (6) Inspektor zahtjev iz stava (5) ovog člana određuje zaključkom protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.

Član 68.

(Postupak inspektora u slučaju nemogućnosti vršenja inspekcijskog nadzora)

Ako inspektor iz objektivnih razloga ne može izvršiti inspekcijski nadzor, pisanim putem pozvat će subjekta nadzora da u određeno vrijeme i određenog datuma pristupi u prostorije sjedišta inspekcijskog organa i donese traženu dokumentaciju.

Član 69.

(Pomoć policije u vršenju inspekcijskog nadzora)

- (1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora onemogući inspektoru vršenje nadzora pružanjem fizičkog otpora ili ako se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti pomoć nadležne policije.
- (2) Nadležna policija obavezna je pružiti potrebnu zaštitu i omogućiti da se obavi inspekcijski nadzor i na usmeni zahtjev inspektora, glavnog inspektora i rukovodioca inspekcijskog organa, bez obzira da li je ranije obaviještena o vršenju inspekcijskog nadzora i potrebi pružanja pomoći.

Član 70.

(Privremeno oduzimanje poslovne i druge dokumentacije)

- (1) Inspektor je dužan privremeno oduzeti poslovnu i drugu dokumentaciju radi provjere autentičnosti i tačnosti navoda u njoj, kao i onu koja može u prekršajnom postupku poslužiti kao dokaz da je učinjen prekršaj.
- (2) U samom zapisniku o inspekcijskom nadzoru će se odrediti u kojem će se roku vratiti dokumentacija, osim ako se ona prilaže kao dokaz u prekršajnom ili krivičnom postupku.
- (3) O privremenom oduzimanju dokumentacije inspektor izdaje potvrdu u kojoj će se navesti šta je oduzeto sa potpunom identifikacijom (naziv dokumenta, izdavalac, broj, datum i dr.).

Član 71.

(Privremeno oduzimanje predmeta prekršaja)

- 1) Inspektor je dužan u inspekcijskom nadzoru privremeno oduzeti predmete ili robu sa kojima je učinjen prekršaj (predmet prekršaja) ili su nastali u izvršenju ili pokušaju izvršenja prekršaja.
- 2) O privremenom oduzimanju predmeta ili robe izdaje se potvrda u kojoj će se navesti šta je oduzeto sa potpunom identifikacijom (naziv predmeta, vrsta, količina, jedinica mjere, deklarirana ili procjenjena vrijednost, datum, vrijeme i mjesto oduzimanja, lice od kojeg su predmeti ili roba oduzeti i vlasnik predmeta ili robe).

Član 72.

(Postupak sa privremeno oduzetim predmetima ili robom koji su podložni brzom kvarenju)

- (1) Ako su oduzeti predmeti ili roba podložni brzom kvarenju i ako nisu oduzeti prekršajnim nalogom, inspektor je dužan podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ili obavijestiti nadležno tužilaštvo o saznanjima o eventualno počinjenom krivičnom djelu u roku 48 sati od oduzimanja takvih predmeta ili roba.
- (2) Predmet ili roba iz stava (1) ovog člana se prodaje ako drugačije nije predviđeno posebnim propisima, a sredstva ostvarena prodajom uplaćuju se na depozitni račun budžeta nivoa vlasti (Federacija, kanton, grad, općina) zavisno od nivoa postupajućeg inspektora.

Član 73.

(Radnje inspekcijskog nadzora kod drugih lica koja nisu subjekt nadzora)

- (1) Inspektor ima pravo da i kod drugog lica koje nije subjekt nadzora, obavi radnje koje su u vezi sa započetim inspekcijskim nadzorom, ako se kod tog lica nalaze stvari, predmeti, isprave, i sl. koje su od značaja za pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanje u postupku kod nadziranog subjekta nadzora.
- (2) Ako lice iz stava (1) ovog člana ne dopusti inspektoru vršenje potrebne inspekcijske radnje, on može, prema tom licu, preduzeti iste mjere koje bi poduzeo i prema subjektu nadzora.

Član 74.

(Zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru)

- (1) O izvršenom inspekcijskom nadzoru inspektor je obavezan sačiniti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijskim nadzorom.
- (2) Zapisnik sastavlja inspektor koji je obavio inspekcijski nadzor.
- (3) Ako je inspekcijski nadzor obavilo istovremeno više inspektora iz iste oblasti, u tom slučaju sačinjavaju jedan zapisnik.
- (4) Ako je inspekcijski nadzor obavilo istovremeno više inspektora iz različitih upravnih oblasti, u tom slučaju svaki inspektor sačinjava poseban zapisnik.
- (5) Zapisnik sadrži, osim elemenata propisanih Zakonom o upravnom postupku, i navode koje je neophodno navesti u vršenju inspekcijskog nadzora.
- (6) Obrazac inspekcijskog zapisnika iz stava (1) ovog člana propisat će rukovodilac inspekcijskog organa.
- (7) O manje važnim radnjama u postupku i izjavama subjekta nadzora, kao i u slučaju nemogućnosti izvršenja inspekcijskog nadzora, inspektor sačinjava službenu zabilješku.

Član 75.

(Mjesto sastavljanja inspekcijskog zapisnika)

- (1) Zapisnik se sačinjava na licu mjestu i tokom vršenja inspekcijskog nadzora.
- (2) U složenijem inspekcijskom nadzoru zapisnik se može sastaviti i završiti u službenim prostorijama organa nadležnog za obavljanje inspekcijskih poslova u roku tri dana od dana završenog inspekcijskog nadzora.
- (3) Jedan primjerak zapisnika predaje se subjektu nadzora odmah nakon sastavljanja, ukoliko to objektivne okolnosti dozvoljavaju.

Član 76.

(Primjedbe na zapisnik o inspekcijskom nadzoru)

- (1) Subjekt nadzora ima pravo staviti primjedbe na zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru.
- (2) Primjedbe se stavljaju istovremeno sa sačinjavanjem zapisnika, a u slučaju da se zapisnik dostavlja putem pošte ili kada pri njegovom sačinjavanju odgovorno lice nije bilo prisutno, u roku pet dana od dana prijema zapisnika.
- (3) Primjedbe na zapisnik, odnosno izjava da nema primjedaba unosi se u zapisnik.
- (4) Ako se primjedbe na zapisnik prilažu uz zapisnik, one se potpisuju od odgovornog lica, odnosno lica koje je učestvovalo u inspekcijskom nadzoru.
- (5) Ako ovlašteno lice ne stavi primjedbe na zapisnik u roku iz stava (2) ovog člana, ili da pisanu izjavu da nema primjedbi, smatra se da nema primjedbi na zapisnik.

Član 77.

(Dokazna snaga zapisnika o inspekcijskom nadzoru)

Zapisnik o inspekcijskom nadzoru ima dokaznu snagu javne isprave, osim onih dijelova zapisnika na koje su stavljene obrazložene primjedbe.

Član 78.**(Obaveza čitanja zapisnika i razmatranje primjedaba na zapisnik o inspekcijskom nadzoru)**

- (1) Inspektor je dužan pročitati sadržaj zapisnika subjektu nadzora i navedeno konstatovati u zapisniku.
- (2) Inspektor će razmotriti primjedbe na zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru i, prema potrebi, upotpuniti inspekcijske radnje na koje se primjedbe odnose.
- (3) O primjedbama na zapisnik posebno se ne odlučuje, već se cijene i obrazlažu u postupku donošenja upravnog akta, odnosno akta kojim se pokreće prekršajni postupak.

Član 79.**(Postupanje inspektora u slučaju nadležnosti druge inspekcije)**

Ako inspektor utvrdi povredu zakona i drugih propisa iz nadležnosti druge inspekcije, odnosno drugog inspekcijskog organa, dužan je bez odgađanja sačiniti službenu zabilješku i obavijestiti neposrednog rukovodioca, a u pisanoj formi obavijestiti nadležnu inspekciju, odnosno organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora u roku tri dana.

4. Kontrola u prekograničnom prometu**Član 80.****(Kontrola u prekograničnom prometu)**

- (1) Nadležni federalni granični inspektori vrše kontrolu zdravstvenog stanja lica i ispravnosti roba i predmeta u prekograničnom prometu.
- (2) Odgovarajuće potvrde o izvršenoj kontroli iz prethodnog stava ovog člana izdaju nadležni federalni inspektori i one vrijede na teritoriji Federacije.

Član 81.**(Stavljanje robe pod carinski nadzor)**

- (1) Federalni inspektor sa radnim mjestom na graničnim prijelazima i mjestima carinjenja vrše kontrole po zahtjevu stranke.
- (2) U postupku kontrole u prekograničnom prometu, na graničnim prijelazima i mjestu carinjenja može robu staviti pod carinski nadzor u skladu sa zakonom i drugim propisima.

5. Uzimanje uzoraka**Član 82.****(Uzimanje uzoraka proizvoda)**

- (1) Ako je u inspekcijskom nadzoru potrebno utvrditi odgovaraju li proizvodi u proizvodnji ili u prometu propisanoj zdravstvenoj ispravnosti i deklarisanom sastavu, odnosno propisanom i deklarisanom kvalitetu inspektor ili ovlašteno pravno lice za obavljanje kontrole kvaliteta će uzeti uzorke tih proizvoda u propisanoj količini i broju uzoraka i dati ih na ispitivanje ovlaštenoj instituciji.
- (2) Za ispitivanje zdravstvene ispravnosti ili kvaliteta inspektor će uzeti od istog proizvoda najviše tri uzorka u količini koja je potrebna za ispitivanje, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.
- (3) Inspektor je dužan sastaviti zapisnik o uzimanju uzoraka i izdati potvrdu o količini uzetih uzoraka.
- (4) Inspektor će u pisanom obliku obavijestiti subjekta nadzora o rezultatu obavljenog ispitivanja uzoraka najkasnije u roku tri dana od dana prijema nalaza od ovlaštene institucije koja je obavila ispitivanje, odnosno u skladu sa posebnim propisima.
- (5) Neiskorišteni kontrolni uzorak proizvoda, inspektor je dužan vratiti subjektu nadzora.

Član 83. (Ponavljanje ispitivanja proizvoda)

- (1) Ako je subjekt nadzora nezadovoljan nalazom ispitivanja proizvoda, ima pravo tražiti od inspektora da se ispitivanje ponovi na uzorku uzetom za potrebe superanalize kod prvog uzorkovanja, istom metodom kod druge ovlaštene organizacije za ispitivanje kvaliteta proizvoda.
- (2) Zahtjev za ponavljanje ispitivanja proizvoda u smislu stava (1) ovog člana podnosi se u pisanoj formi u roku tri dana od dana dostavljanja nalaza prvog ispitivanja.
- (3) Ako rezultat ponovljenog ispitivanja proizvoda nije saglasan sa prvim nalazom, mjerodavan je nalaz ponovljenog ispitivanja.

Član 84. (Uzorkovanje)

- (1) Subjekt nadzora dužan je besplatno dati potrebnu količinu uzorka proizvoda za ispitivanje kvaliteta.
- (2) Troškove ispitivanja uzoraka proizvoda snosi:
 - a) Uvoznik, bez obzira na rezultate analize;
 - b) proizvođač u slučaju vanrednog zahtjeva za analizu, bez obzira na rezultate analize;
 - c) subjekt nadzora ako se utvrdi da uzorak ne odgovara kvalitetu propisanom zakonom i drugim propisom, ako drugačije nije regulisano posebnim propisom;
 - d) inspekcijski organ ako uzorak proizvoda iz tačke.c) ovog stava odgovara kvalitetu propisanom zakonom i drugim propisom, ako posebnim propisom nije drugačije utvrđeno.

Član 85. (Način uzorkovanja)

- (1) Rukovodilac inspeksijskog organa pravilnikom će propisati način uzimanja uzoraka i proizvoda, kao i dostavljanje tih uzoraka na ispitivanje ovlaštenim institucijama, ukoliko to nije utvrđeno posebnim propisom.
- (2) U slučaju kolizije odredaba posebnih pravilnika i drugih općih akata o uzimanju uzoraka proizvoda i dostavljanja na ispitivanje ovlaštenim institucijama sa pravilnikom iz stava (1) ovog člana primjenjivat će navedeni pravilnik.

Član 86.
(Obavještavanje o rezultatima ispitivanja)

- (1) O rezultatu obavljenog ispitivanja uzorka inspektor u pisanoj formi izvještava subjekta nadzora u roku od 3 dana po dobijanju rezultata.
- (2) Subjekt nadzora ima pravo tražiti da se ispitivanje uzorka ponovi na isti način i istom metodom kod druge ovlaštene institucije u Federaciji ukoliko nije zadovoljan nalazom i mišljenjem ovlaštene institucije koja je izvršila prvo ispitivanje.
- (3) Kod uzimanja uzoraka u postupku vršenja inspeksijskog nadzora, a u cilju utvrđivanja da li odgovaraju propisanom ili deklarisanom sastavu i propisanom obliku, subjekt nadzora ima pravo uvida u zapisnik o uzimanju uzoraka.

VI UPRAVNE I DRUGE MJERE

1. Upravne mjere koje inspektor može naložiti u inspeksijskom nadzoru

Član 87.
(Vrste upravnih mjera koje inspektor nalaže u inspeksijskom nadzoru)

Kada inspektor utvrdi da subjekt nadzora ne postupa u skladu sa propisima, dužan je naložiti odgovarajuće upravne mjere i to:

- a) naložiti da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti otklone na način i u roku kako je određeno ovim zakonom i posebnim propisima na koje se odnosi inspeksijski nadzor;
- b) usmeno naložiti subjektu nadzora da odmah preduzme odgovarajuće radnje i mjere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti kada je potrebno hitno djelovati zbog postojanja opasnosti po život i zdravlje ljudi i životinja, odnosno opasnosti po okoliš;
- c) zabraniti ili privremeno zabraniti djelatnost, odnosno rad subjektu nadzora, koji se obavlja suprotno zakonu i drugim propisima kada je to određeno ovim zakonom i propisima na koje se odnosi inspeksijski nadzor;
- d) zabraniti ili privremeno zabraniti djelatnost, odnosno rad i privremeno oduzeti robu subjektu nadzora koji obavlja djelatnost, odnosno stavlja robu u promet bez odobrenja nadležnog organa i zapečatiti poslovni prostor ili sredstva rada;
- e) zabraniti uvoz robe uvozniku koji ne ispunjava uslove za stavljanje u promet te vrste robe utvrđene posebnim propisima;
- f) privremeno oduzeti ili staviti pod nadzor robu koja je pribavljena suprotno zakonu i drugim propisima ili služi prometu, odnosno obavljanju poslova i radnji koje su u suprotnosti sa propisima;

- g) narediti uništavanje robe koja je oduzeta u vršenju inspekcijskog nadzora zbog toga što je protivpravno nastala ili služi prometu, odnosno izvršenju radnji koje su u suprotnosti sa propisima;
- h) zabraniti subjektu nadzora daljnje radno angažovanje zatečenih lica bez regulisanog radnopravnog statusa u skladu sa Zakonom;
- i) privremeno staviti van upotrebe sredstva rada zatečena u postupku protivpravnog obavljanja poslovne djelatnosti do otklanjanja nedostataka i odmah ih zapečatiti ili na drugi prigodan način onemogućiti njihovu upotrebu (natpis, traka i sl.);
- j) naložiti isključenje iz saobraćaja vozila kojima je počinjen prekršaj (osim vozila hitne pomoći, vojske, policije i vatrogasnih vozila);
- k) zabraniti pristup mjestu na kojem se vrši uviđaj ili druge inspekcijske radnje;
- l) naložiti rušenje bespravno izgrađenog objekta ili vraćanje u prvobitno stanje terena ili privremeno zabraniti gradnju objekta do pribavljanja dozvola za gradnju u skladu sa zakonom;
- m) odmah zabraniti rad subjektu nadzora i zapečatiti poslovne prostorije ili sredstva rada ako inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da subjekt nadzora obavlja djelatnost bez registracije ili odobrenja nadležnog organa;
- n) narediti privremenu zabranu obavljanja djelatnosti do ispunjenja propisanih uslova ako inspektor u vršenju redovnog inspekcijskog nadzora utvrdi da subjekt nadzora ne ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti;
- o) naložiti preduzimanje odgovarajućih upravnih radnji koje je pravno lice, institucija koja ima javna ovlaštenja, odnosno organ uprave obavezan preduzeti;
- p) odrediti i druge mjere određene ovim zakonom i posebnim propisima.

Član 88.

(Rješenje inspektora o nalaganju upravne mjere)

Inspektor određuje upravne mjere rješenjem u skladu sa ovim i Zakonom o upravnom postupku.

Član 89.

(Javno objavljivanje upravne mjere)

(1) Upravnu mjeru inspektor će javno objaviti ako se njenom objavom postiže potpunija svrha inspekcijskog nadzora.

(2) Upravna mjera iz stava (1) javno se objavljuje na oglasnoj tabli subjekta nadzora, u sjedištu subjekta nadzora, na oglasnoj ploči inspekcijskog organa, u javnim glasilima ili na drugi pogodan način.

Član 90.

(Upravna mjera privremene zabrane rada subjektu nadzora u cijelosti ili djelimično)

(1) Kod upravne mjere privremene zabrane rada inspektor može zabraniti rad u cijelosti ili djelimično, a zabrana počinje teći od dana uručenja rješenja.

(2) Inspektor će na licu mjesta zabraniti rad subjektu nadzora i izvršiti pečačenje poslovnih prostorija i sredstava rada subjekta nadzora ako obavlja djelatnost:

- a) bez rješenja o upisu u sudski registar nadležnog suda;
 - b) bez rješenja nadležnog organa za obavljanje djelatnosti;
 - c) u suprotnosti sa rješenjem kojim mu je odobreno obavljanje određene djelatnosti;
 - d) ne posjeduje dokumentaciju kojom potvrđuje da ispunjava minimalno-tehničke uslove za bavljenje tom djelatnošću (rješenje nadležnog organa, zapisnici nadležnih inspekcija i sl.).
- (3) Inspektor upravnu mjeru iz stava (2) ovog člana neće naložiti ako će takvim postupkom ugroziti javni interes, život i zdravlje ljudi i životinja, odnosno uzrokovati opasnost po okolinu.
- (4) Ako inspektor u vršenju inspeksijskog nadzora utvrdi da subjekt nadzora obavlja djelatnost ili pruža usluge za pravno ili fizičko lice koje ne posjeduje potrebnu dokumentaciju za obavljanje te djelatnosti, odmah će zabraniti daljnje obavljanje navedenog posla.
- (5) Ako inspektor procijeni da privremena mjera zabrane rada može biti nasilno narušena ili u kratkom roku od subjekta nadzora ili drugih lica neizvršena, inspektor može naložiti stalni ili povremeni nadzor nad privremeno zatvorenim objektima na način da obavijesti nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova o naloženoj mjeri zabrane rada i mjeri njenog osiguranja.
- (6) Troškove iz stava (5) ovog člana snosi subjekt nadzora kojem je izrečena mjera zabrane rada.
- (7) Žalba na rješenje iz st. (2) i (3) ovog člana ne odgađa izvršenje rješenja.

Član 91. **(Usmeno nalaganje upravne mjere)**

- (1) Ako je prema ocjeni inspektora potrebno preduzeti hitne mjere i radnje na otklanjanju neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi i nastanak veće materijalne štete ili radi zaštite javnog interesa, inspektor će usmeno naložiti upravnu mjeru u skladu sa članom 85. stav (1) tačka (2) ovog zakona i istovremeno naložiti da se ona odmah izvrši.
- (2) Pored slučajeva iz stava (1) ovog člana inspektor će usmeno odrediti upravnu mjeru i kada je to određeno posebnim propisom.

Član 92. **(Rok za donošenje rješenja za usmeno naloženu upravnu mjeru)**

Usmeno naložena upravna mjera se unosi u zapisnik o inspeksijskom nadzoru i odmah je izvršna, s tim da je inspektor dužan donijeti pisano rješenje u roku tri dana od dana usmeno naložene upravne mjere i dostaviti ga subjektu nadzora.

Član 93. **(Pečaćenje poslovnih prostorija i sredstava rada subjekta nadzora)**

- (1) Kada je subjektu nadzora zabranjen rad, inspektor će odmah na licu mjesta izvršiti osiguranje izvršenja naložene upravne mjere pečaćenjem ili na drugi odgovarajući način (natpis, traka i sl.), zatvoriti poslovne prostorije u kojima je zabranjen rad ili zapečatiti sredstva rada i vozila.
- (2) Način zatvaranja poslovnih prostorija ili pečaćenje sredstava rada iz stava (1) ovog člana inspektor će odrediti rješenjem o zabrani rada.
- (3) O preduzetim radnjama iz stava (1) ovog člana sačinit će se zapisnik.
- (4) Rukovodilac inspeksijskog organa donijet će propis o načinu pečaćenja i načinima drugih oblika zatvaranja poslovnih prostorija u kojima je određena zabrana rada.

Član 94.

(Upravna mjera oduzimanja, stavljanja robe van prometa i uništavanje robe i predmeta kojima je zabranjen promet

- (1) U vršenju inspeksijskog nadzora inspektor će oduzeti robu ili predmete prekršaja od subjekta nadzora i uništiti ih ukoliko je njima zabranjen promet, kao i u drugim slučajevima određenim posebnim propisima.
- (2) Oduzeta roba ili predmeti prekršaja popisuju se u potvrdi o oduzimanju robe ili predmeta u koju se unose podaci iz člana 69. stav (2) ovog zakona.
- (3) O oduzimanju robe ili predmeta prekršaja inspektor donosi rješenje koje se dostavlja subjektu nadzora.
- (4) Protiv rješenja o oduzimanju robe ili predmeta prekršaja dozvoljena je posebna žalba koja ne odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Primjerak rješenja dostavlja se organu nadležnom za uništenje oduzete robe ili predmeta prekršaja, a koje će se izvršiti po postupku propisanom propisom iz člana 94. ovog zakona.
- (6) Troškove uništenja snosi subjekt nadzora od kojeg su roba ili predmeti prekršaja oduzeti, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.
- (7) Na isti način inspektor će postupiti i kada nakon stavljanja robe ili predmeta prekršaja van prometa subjekt nadzora ne postupi po naredbi inspektora, odnosno kada se nakon izvršenih analiza utvrdi da ta roba ili predmeti prekršaja nisu dozvoljeni za upotrebu.
- (8) Ako je za robu ili predmete prekršaja iz stava (1) ovog člana do uništenja potrebno osigurati smještaj i čuvanje, inspektor će o smještaju i čuvanju odlučiti u rješenju o oduzimanju i uništenju, te u tom smislu postupiti u skladu sa članom 94. ovog zakona.

Član 95.

(Upravna mjera privremenog oduzimanja, stavljanja pod nadzor oduzete robe ili predmeta)

- (1) Inspektor može prilikom vršenja inspeksijskog nadzora privremeno oduzeti ili staviti pod nadzor predmet prekršaja (roba, proizvodi, prirodne sirovine i materijali i drugo).

- (2) Inspektor može privremeno oduzeti i novac koji potiče od prodaje predmeta prekršaja iz stava (1) ovog člana.
- (3) Predmet prekršaja koji je privremeno oduzet ili stavljen pod nadzor popisuje se u potvrdi o privremeno oduzetoj robi ili predmetima u koju se unosi deklarirana ili procijenjena vrijednost predmeta prekršaja.
- (4) Inspektor može odrediti vještaka ili procjenitelja da izvrši procjenu vrijednosti privremeno oduzetog predmeta prekršaja.

Član 96.

(Čuvanje privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja)

- (1) Privremeno oduzeta roba ili predmeti prekršaja, izuzev robe i predmeta prekršaja iz člana 92. ovog zakona, ostavljaju se na čuvanje kod subjekta ovlaštenog za smještaj i čuvanje privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja, a koji se određuje rješenjem o smještaju i čuvanju privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja.
- (2) Subjekt iz stava (1) ovog člana odgovoran je za čuvanje robe ili predmeta prekršaja.
- (3) Troškove ostave i čuvanja privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja snosi subjekt nadzora ili lice od kojeg su roba ili predmeti privremeno oduzeti, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.
- (4) O troškovima odlučuje postupajući inspektor zaključkom u skladu sa općim propisima o troškovima u upravnom postupku.
- (5) Pravo na naknadu troškova nema subjekt nadzora odnosno lice od kojeg su roba ili predmeti privremeno oduzeti, ako su kod njega ostavljeni na čuvanje.
- (6) Privremeno oduzeti novac predaje se u sudski depozit, kao i stvari od veće vrijednosti, ako su prikladne za takav način čuvanja.
- (7) Inspeksijski organ dužan je izvršiti izbor pravnog ili fizičkog lica čije usluge će koristiti za smještaj i čuvanje privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja kada privremeno oduzeta roba ili predmeti prekršaja nisu ostavljeni na čuvanje kod subjekta nadzora.
- (8) Rješenje iz stava (1) ovog člana dostavlja se subjektu nadzora i protiv njega se ne može izjaviti posebna žalba.
- (9) Smještaj i čuvanje privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja traje do prekršajnog postupka u kojem je odlučeno o daljem postupanju sa istima.
- (10) Nakon okončanja prekršajnog postupka, ukoliko je odlučeno da se roba i predmeti trajno oduzimaju, ista se prodaje, a novac ostvaren prodajom uplaćuje se u korist budžeta nivoa vlasti kojem pripada inspeksijski organ.
- (11) Ukoliko sud obustavi prekršajni postupak i naloži vraćanje oduzete robe i stvari subjektu nadzora, isti ima pravo zatražiti naknadu troškova iz stava (3) ovog član od ovlaštenog organa koji je inicirao prekršajni postupak.

Član 97.

(Prodaja privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja koji su podložni brzom kvarenju)

- (1) Prodaja privremeno oduzete robe ili predmeta prekršaja koji su podložni brzom kvarenju ili onih čije bi čuvanje prouzrokovalo nesrazmjerne troškove vrši se neposrednom pogodbom, ako posebnim propisima nije drugačije uređeno.

- (2) Troškove prodaje snosi subjekt nadzora od kojeg su roba ili predmeti prekršaja oduzeti.
- (3) Novac ostvaren prodajom robe ili predmeta prekršaja uplaćuje se na depozitni račun nadležnog suda ili prijelazni račun budžeta nivoa vlasti kojem pripada inspektor.
- (4) Nakon pravomoćnosti sudske odluke, odnosno nakon konačnosti i izvršnosti prekršajnog naloga, novac od prodane robe uplaćuje se u korist budžeta nivoa vlasti kojem pripada inspekcijski organ.
- (5) Sud će rješenjem o prekršaju odrediti u čiju korist će se uplatiti sredstva iz stava (3) ovog člana.
- (6) Ukoliko sud naloži vraćanje novca iz stava (3) ovog člana subjektu nadzora, isti ima pravo zatražiti naknadu troškova iz stava (2) ovog člana od ovlaštenog organa koji je inicirao prekršajni postupak.

Član 98.

(Obaveza naknade štete subjektu nadzora)

- (1) Subjekt nadzora ima pravo na naknadu štete za privremeno oduzete predmete, ukoliko privremeno oduzeti predmeti budu oštećeni ili uništeni.
- (2) Subjekt nadzora nema pravo utvrđeno u prethodnom stavu ovog člana, ukoliko se u sudskom postupku u kojem se odlučuje o privremeno oduzetim predmetima, utvrdi odgovornost subjekta nadzora.

Član 99.

(Prodaja predmeta prekršaja putem javnog nadmetanja)

- (1) Privremeno oduzeti predmet prekršaja, koji nije podložan brzom kvarenju i čiji promet nije zabranjen, prodaje se nakon pravomoćnog okončanja prekršajnog postupka ili konačnosti i izvršnosti prekršajnog naloga kojim je izrečena zaštitna mjera oduzimanja robe ili predmeta prekršaja.
- (2) O prodaji privremeno oduzetog predmeta prekršaja inspektor donosi rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba.
- (3) Prodaja će se izvršiti javnim nadmetanjem, odnosno objavljivanjem javnog oglasa o prodaji privremeno oduzetog predmeta prekršaja i ako troškovi postupka prodaje ne uzrokuju veće troškove od vrijednosti oduzetog predmeta prekršaja i ako posebnim propisom nije drugačije određeno.
- (4) Troškove prodaje snosi subjekt nadzora od kojeg je oduzet predmet prekršaja.
- (5) Novac od prodaje predmeta prekršaja i privremeno oduzeti novac predan na čuvanje u sudski depozit uplaćuje se u korist budžeta.
- (6) O privremeno oduzetom predmetu prekršaja i novcu inspektor sastavlja zapisnik u koji se unose podaci o kupcima, kao i podaci o naplati za prodati predmet prekršaja i o uplati novca.

Član 100.

(Pravilnik kojim se reguliše postupak smještaja, čuvanja, prodaje ili uništenja predmeta prekršaja)

Rukovodilac inspekcijskog organa donijet će Pravilnik o postupku smještaja, čuvanja, načinu prodaje ili uništenja privremeno oduzetog predmeta prekršaja u postupku inspekcijskog nadzora.

Dostava pismena u inspekcijskom nadzoru

Član 101. (Dostava pismena subjektu nadzora)

Dostava pismena u inspekcijskom nadzoru može se izvršiti:

- a) ličnim uručenjem i
- b) posrednim uručenjem.

Član 102. (Dostava ličnim uručenjem)

- (1) Dostava se može izvršiti neposredno subjektu nadzora od strane inspektora prilikom preuzimanja službenih radnji, kada se prijem pismena (zapisnik o inspekcijskom nadzoru, rješenje, zaključak inspektora ili prekršajni nalog) potvrđuje na primjerku pismena koji ostaje u spisu predmeta.
- (2) Dostava ličnim uručenjem smatra se i uručenje zapisnika o inspekcijskom nadzoru licu sa kojim je obavljen inspekcijski nadzor shodno članu 72. ovog zakona.

Član 103. (Posredno dostavljanje pismena)

Kod posrednog dostavljanja pismena primjenjivati će se odgovarajuće odredbe o posrednom dostavljanju pismena utvrđene Zakonom o upravnom postupku.

Član 104. (Obavještanje o počinjenom krivičnom djelu)

- (1) Ako inspektor kod subjekta nadzora utvrdi činjenice koje upućuju na postojanje obilježja krivičnog djela, bez odlaganja će izvještaj o počinjenom krivičnom djelu dostaviti nadležnom tužilaštvu.
- (2) Ukoliko radnje iz stava (1) ovog člana imaju obilježja i prekršaja, postupajući inspektor neće pokretati prekršajni postupak do dobijanja informacije od strane tužilaštva da li je ili nije, po istom pokrenut krivični postupak.

VII PRAVNI LIJEKOVI PROTIV RJEŠENJA I ZAKLJUČAKA INSPEKTORA

Član 105. (Žalba na rješenje i zaključak inspektora)

- (1) Na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama može se izjaviti žalba u roku osam dana od dana prijema rješenja.
- (2) Žalba na rješenje inspektora o upravnim mjerama odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Odredbe stava (1) i (2) ovog člana odnose se i na zaključak inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.

Član 106.
(Nadležnost za rješavanje po žalbi i zaključku)

- (1) O žalbi na rješenje inspektora odlučuju slijedeći organi:
 - a) ako je rješenje donio federalni inspektor federalno ministarstvo nadležno za odgovarajuću upravnu oblast;
 - b) ako je rješenje donio kantonalni inspektor, a odnosi se na primjenu federalnih ili BiH propisa, federalni inspekcijski organ iz odgovarajuće upravne oblasti;
 - c) ako se rješenje donio kantonalni inspektor, a odnosi se na primjenu kantonalnog zakona, kantonalno ministarstvo za odgovarajuću upravnu oblast;
 - d) ako je rješenje donio općinski, ili gradski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona, federalni inspekcijski organ iz odgovarajuće upravne oblasti;
 - e) ako je rješenje donio općinski, ili gradski inspektor, a odnosi se na primjenu kantonalnog zakona, nadležni kantonalni inspekcijski organ;
 - f) ako je rješenje donio gradski ili općinski inspektor, a rješenje se odnosi na primjenu općinskog, odnosno gradskog propisa, općinski, odnosno gradski organ određen propisom grada ili općine.

Član 107.
(Rok za rješavanje žalbe)

- (1) Žalbu na rješenje i zaključak inspektora nadležni drugostepeni organ dužan je riješiti u roku 30 dana od dana predaje žalbe ako posebnim propisom nije određen kraći rok.
- (2) Ako stranka odustane od žalbe, postupak po žalbi obustavlja se zaključkom.
- (3) U slučaju da je prvostepena odluka inspektora već jedanput bila poništena, drugostepeni organ ne može je opet poništiti i uputiti predmet inspekciji na ponovni postupak, nego će sam riješiti predmetnu upravnu stvar.

Član 108.
(Upravni spor)

Rješenje doneseno po žalbi na rješenje i zaključak inspektora konačni su upravni akti i protiv njih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

VIII IZVRŠENJE UPRAVNIH MJERA

Član 109.
(Postupanje po rješenju i izvršenje upravne mjere)

Subjekt nadzora obavezan je postupiti po rješenju inspektora i izvršiti upravnu mjeru koja mu je rješenjem naložena u roku utvrđenom u rješenju.

Član 110.

(Dužnost obavještanja inspektora o izvršenju upravne mjere)

- (1) Kada se upravna mjera sastoji od radnji koje subjekt nadzora mora izvršiti u određenom roku, subjekt nadzora dužan je o izvršenju tih radnji odmah u pisanom obliku obavijestiti inspektora koji je donio rješenje o upravnoj mjeri, a najkasnije u roku tri dana nakon što je rješenje postalo izvršno.
- (2) Obavijest se može i usmeno saopštiti na zapisnik u inspekcijskom organu.
- (3) Uz obavijest prilažu se i odgovarajući dokazi za izvršenje upravne mjere.

Član 111.

(Praćenje izvršenja upravne mjere)

- (1) Inspektor prati izvršenje upravne mjere po službenoj dužnosti na osnovu obavljenog kontrolnog inspekcijskog nadzora i drugih dokaza i saznanja, o čemu sačinjava poseban zapisnik.
- (2) Ako se radi o manje složenim predmetima ili kada se radi o izvršenju jedne radnje, o izvršenju upravne mjere može se sačiniti službena zabilješka.
- (3) U vršenju nadzora inspektor pazi da se izvršenje provede pravilno i u skladu sa zaključkom o dozvoli izvršenja i daje uputstva neposrednom izvršiocu ili licu koje rukovodi njihovim radom.

Član 112.

(Izvršnost rješenja)

- (1) U slučajevima kada žalba ne odgađa izvršenje rješenja, rješenje inspektora kojim je naložena upravna mjera postaje izvršno istekom roka za izvršenje radnje koja je naložena rješenjem, a ako rok za izvršenje radnje nije određen, rješenje postaje izvršno u roku 15 dana od dana donošenja rješenja u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.
- (2) Ako žalba na rješenje inspektora odgađa izvršenje, rješenje postaje izvršno istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, ili dostavljanjem subjektu nadzora rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija.

Član 113.

(Produženje roka izvršenja upravne mjere)

- (1) Nadležni inspektor može na zahtjev subjekta nadzora produžiti rok izvršenja upravne mjere ukoliko propisom na osnovu kojeg je upravna mjera naložena nije izričito propisana zabrana odgađanja izvršenja rješenja.
- (2) Izvršenje upravne mjere može se produžiti 30 dana ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - a) subjekt nadzora ima dokaz o registraciji i dozvolu za rad, a upravna mjera se odnosi na otklanjanje drugih propusta i nepravilnosti;

- b) subjekt nadzora je započeo sa izvršenjem upravne mjere;
 - c) da se na osnovu cjelokupnog ponašanja subjekta nadzora osnovano može očekivati da će izvršiti upravnu mjeru u produženom roku za izvršenje.
- (3) O zahtjevu za produženje roka za izvršenje upravne mjere odlučuje inspektor koji je donio rješenje, o čemu donosi zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.
- (4) Iznimno, inspektor može, uz saglasnost glavnog inspektora, odnosno rukovodioca inspekcijaskog organa, produžiti rok za izvršenje upravne mjere i na period duži od trideset dana ako to nalažu posebne okolnosti.

Član 114.

(Odgoda izvršenja rješenja o upravnoj mjeri zabrane rada)

- (1) Izuzetno, ako je protiv konačnog rješenja o zabrani rada subjekta nadzora pokrenut upravni spor kod nadležnog suda, inspektor može na zahtjev subjekta nadzora, uz pisanu saglasnost glavnog inspektora odnosno rukovodioca inspekcijaskog organa odgoditi izvršenje tog rješenja do konačne odluke suda, ako bi izvršenje rješenja o zabrani rada nanijelo štetu subjektu nadzora koja bi se teško mogla nadoknaditi, a odgađanje nije protivno javnom interesu.
- (2) Uz zahtjev za odgodu izvršenja rješenja prilaže se dokaz o podnesenoj tužbi nadležnom sudu.
- (3) O svakom podnesenom zahtjevu za odgodu izvršenja rješenja inspektor je dužan donijeti rješenje u roku sedam dana od dana prijema zahtjeva.
- (4) Odgoda izvršenja rješenja o zabrani rada neće se dopustiti ako je propisom na osnovu kojeg je takva upravna mjera određena izričito propisano da se izvršenje mora odmah provesti po donošenju rješenja.

Član 115.

(Zaključak o dozvoli prisilnog izvršenja rješenja o upravnoj mjeri)

- (1) Kad subjekt nadzora nije u roku koji mu je određen izvršio upravnu mjeru koja se sastoji u nenovčanoj obavezi ili je izvršio samo djelimično, inspektor je dužan donijeti zaključak o dozvoli prisilnog izvršenja rješenja kojim je mjera određena.
- (2) Zaključak o dozvoli prisilnog izvršenja rješenja inspektor je dužan donijeti odmah po isteku roka za izvršenje rješenja i kada utvrdi da upravna mjera nije izvršena kako je određena rješenjem, a najkasnije u roku pet dana od dana kada je rješenje postalo izvršno.
- (3) Zaključak o dozvoli prisilnog izvršenja donosi se i kad su usmeno određene upravne mjere i odmah naređeno njihovo izvršenje, ako te mjere nisu izvršene.
- (4) Izvršnost rješenja o upravnim mjerama utvrđuje se prema Zakonu o upravnom postupku.
- (5) Inspektor će donijeti zaključak o prisilnom izvršenju u roku iz stava (2) ovog člana i ako je subjektu nadzora zapriječeno prinudnim sredstvima ukoliko ne postupi po nalogu inspektora, a ostavljeni rok je protekao.
- (6) Protiv zaključka o prisilnom izvršenju nije dozvoljena posebna žalba, a on postaje izvršan dostavljanjem subjektu nadzora.

Član 116.

(Sadržaj zaključka o prisilnom izvršenju)

- (1) Zaključak o prisilnom izvršenju sadrži podatke o:
 - a) subjektu nadzora i zakonskom osnovu za donošenje zaključka;
 - b) rješenju koje se izvršava i da subjekt nadzora nije postupio po rješenju inspektora u određenom roku;
 - c) postupku i načinu prisilnog izvršenja;
 - d) datumu, odnosno roku prisilnog izvršenja i službene organe koji će provesti prisilno izvršenje, odnosno asistirati kod prisilnog izvršenja;
 - e) uputstvo da protiv zaključka nije dopuštena posebna žalba.
- (2) Ako je neophodno iz posebnih razloga zaštite javnog interesa, prisilno izvršenje može se provesti i na dan državnog praznika, nedjeljom i noću.
- (3) Rok prisilnog izvršenja mora se odrediti tako da se sa izvršenjem počne najkasnije tri dana od dana uručenja zaključka o prisilnom izvršenju subjektu nadzora i da se izvrši u roku 15 dana od dana donošenja zaključka.
- (4) Način prisilnog izvršenja i sredstva izvršenja moraju biti takvi da se izvršenje provede na način i po postupku najpovoljnijem za subjekta nadzora.
- (5) Troškovi prisilnog izvršenja rješenja padaju na teret subjekta nadzora

Član 117.

(Zapisnik o prisilnom izvršenju upravne mjere)

- (1) O provođenju zaključka o dozvoli prisilnog izvršenja inspektor sastavlja zapisnik.
- (2) U zapisniku se utvrđuje činjenično stanje prisilnog izvršenja upravne mjere.
- (3) Zapisnik se ulaže u spis predmeta a jedan primjerak se uručuje subjektu nadzora.
- (4) Zapisnik je dokaz o toku i sadržaju radnji provedenih u postupku prisilnog izvršenja

Član 118.

(Izvršenje upravne mjere putem drugog lica)

- (1) Ako subjekt nadzora nije izvršio upravnu mjeru ili je nije izvršio u cijelosti, a ona je takve prirode da je može izvršiti i drugo lice, inspektor će donijeti zaključak o dozvoli izvršenja putem drugog lica, s tim da troškove izvršenja snosi subjekt nadzora.
- (2) U zaključku o dozvoli izvršenja putem drugog lica, subjekt nadzora će se opomenuti da izvrši upravnu mjeru u određenom roku, a ako to ne učini, da će se izvršenje provesti putem drugog lica i da će troškove izvršenja snositi subjekt nadzora.
- (3) U zaključku o dozvoli izvršenja inspektor će navesti lice putem kojeg će se izvršiti upravna mjera a posebnim zaključkom može odrediti subjektu nadzora da položi određeni novčani iznos na račun inspeksijskog organa na ime podmirenja troškova izvršenja putem drugog lica.
- (4) Zaključak o obavezi polaganja tog iznosa izvršan je danom dostave subjektu nadzora.
- (5) Izbor najpovoljnije ponude vrši se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Član 119.

(Nadzor nad izvršenjem upravne mjere)

- (1) Inspektor koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja putem drugog lica vrši nadzor nad izvršenjem upravne mjere.

- (2) U vršenju nadzora inspektor pazi da se izvršenje provede pravilno i u skladu sa zaključkom o dozvoli izvršenja, te daje uputstva neposrednom izvršiocu ili licu koje rukovodi njihovim radom.

Član 120.

(Izvršenje upravne mjere prisilom sa pokretanjem prekršajnog postupka)

- (1) Ako subjekt nadzora nije izvršio upravnu mjeru koja se sastoji u nenovčanoj obavezi, inspektor će pokrenuti prekršajni postupak izdavanjem prekršajnog naloga radi prisiljavanja na izvršenje upravne mjere.
- (2) Istovremeno sa pokretanjem prekršajnog postupka iz stava (1) ovog člana inspektor će subjektu nadzora odrediti novi rok za izvršenje, uz prijetnju novim prekršajnim nalogom u slučaju neizvršenja.
- (3) Ako u ponovljenoj kontroli izvršenja rješenja subjekt nadzora ne izvrši upravnu mjeru koja mu je naložena rješenjem sa novim rokom iz stava (2) ovog člana, inspektor će u tom, kao i svakom narednom nadzoru, ponovo izdati prekršajni nalog, odnosno podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 121.

(Uplata novčane kazne)

Uplata novčane kazne iz prethodnog člana ovog zakona vrši se na račun budžeta nivoa vlasti kojem pripada inspektor koji je pokrenuo prekršajni postupak.

Član 122.

(Izvršenje upravne mjere radi ispunjenja novčanih potraživanja)

Izvršenje upravne mjere radi ispunjenja novčanih potraživanja provodi se sudskim putem u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku.

Član 123.

(Izvršenje upravne mjere neposrednom fizičkom prisilom)

- (1) Ako subjekt nadzora nije izvršio upravnu mjeru, a prema prirodi obaveze ta se mjera može izvršiti neposrednom fizičkom prisilom na subjekta nadzora, inspektor će na taj način izvršiti upravnu mjeru.
- (2) Fizička prisila mora biti primjerena predmetu izvršenja i srazmjerna otporu izvršenja.
- (3) Izvršenje neposrednom fizičkom prisilom provodi se na način određen zaključkom o dozvoli izvršenja.

Član 124.

(Izvršenje upravne mjere radi osiguranja)

- (1) Radi osiguranja izvršenja inspektor može zaključkom dozvoliti izvršenje rješenja i prije nego što ono postane izvršno ako bi izvršenje moglo biti osujećeno ili znatno otežano poslije izvršnosti rješenja.
- (2) O dozvoli izvršenja upravne mjere prije njene izvršnosti inspektor donosi poseban zaključak.
- (3) Izvršenje rješenja prije njegove izvršnosti može se odrediti u cjelini za sve mjere iz rješenja ili samo za koje postoji opasnost iz stava (1) ovog člana.
- (4) Protiv zaključka o izvršenju upravne mjere radi osiguranja može se izjaviti posebna žalba u roku tri dana od dana uručenja, a izjavljena žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Član 125.

(Prekid izvršenja upravne mjere)

- (1) Izvršenje rješenja o upravnoj mjeri koje je započeto može se prekinuti samo zbog posebnih okolnosti izazvanih višom silom, a nastaviti će se čim one prestanu, o čemu se subjekat nadzora i ostali učesnici u izvršenju izvještavaju usmeno.
- (2) Ako se izvršenje ne može nastaviti istog dana, inspektor će o prekidu donijeti poseban zaključak protiv kojeg nije dopuštena žalba.

Član 126.

(Obustava izvršenja upravne mjere)

- (1) Inspektor će obustaviti postupak prisilnog izvršenja ukoliko se utvrdi:
 - a) da je obaveza subjekta nadzora izvršena;
 - b) da je njeno izvršenje nemoguće zbog objektivnih okolnosti;
 - c) da se provodi prema licu koje nije u obavezi;
 - d) ako je upravni akt na osnovu kojeg je donesen zaključak o izvršenju poništen ili ukinut;
 - e) da je izvršenje nemoguće zbog okolnosti izazvanih višom silom.
- (2) O obustavi izvršenja upravne mjere inspektor donosi zaključak protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba

IX- ODNOS IZMEĐU ORGANA UPRAVE NADLEŽNIH ZA OBAVLJANJE INSPEKCIJSKIH POSLOVA SVIH NIVOVA VLASTI U FEDERACIJI BIH; SARADNJA IZMEĐU INSPEKCIJSKIH ORGANA I IZMEĐU DRUGIH ORGANA, SARADNJA SA NADLEŽNIM ORGANIMA U SISTEMU SLUŽBENIH KONTROLA

Član 127.

(Odnos federalnih, kantonalnih, gradskih i općinskih inspeksijskih organa kod izvršavanja federalnih i BiH propisa)

- (1) Odnos između federalnih, kantonalnih, gradskih i općinskih inspekcijskih organa zasniva se na pravima i obavezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje federalnih zakona i propisa BiH.
- (2) Federalni inspekcijski organi su obavezne osigurati izvršavanje federalnih i propisa BiH iz stava (1) ovog člana na području cijele Federacije i u tom pogledu imaju ovlaštenja da prema kantonalnim, gradskim i općinskim inspekcijama preduzimaju sve one mjere kojima se osigurava obavljanje tih poslova povjerenih na vršenje kantonu, gradu i općini, kako je to utvrđeno Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH.

Član 128.

(Obaveza dostavljanja podataka federalnom inspekcijskom organu)

U obavljanju inspekcijskih poslova koji proizilaze iz federalnih propisa i propisa BiH za čije su obavljanje pored federalnih organa nadležni i drugi organi na nivou Bosne i Hercegovine, federalni organi će saradivati sa organima na nivou BiH, te su ovlašteni tražiti od tih organa informacije, spise, dokumentaciju i izvještaje o obavljanju poslova predviđenih u tim propisima.

Član 129.

(Postupak u slučaju neizvršavanja federalnih i BiH propisa)

- (1) Ako kantonalni, gradski ili općinski inspekcijski organi ne izvršavaju federalne i BiH propise ili ih nepravilno izvršavaju, u tom slučaju federalni inspekcijski organ pisano će upozoriti te organe i tražiti da bez odlaganja izvršavaju predviđene poslove, kao i obavijestiti vladu kantona, odnosno gradonačelnika i općinskog načelnika o navedenom, kako bi isti poduzeli mjere u cilju pravilnog izvršavanja predviđenih poslova.
- (2) Ako organi iz stava (1) ovog člana ne postupe po pisanom upozorenju, federalni inspekcijski organ će u pisanoj formi izvijestiti Vladu Federacije, radi preduzimanja mjera u cilju pravilnog izvršavanja predviđenih poslova.

Član 130.

(Pružanje pravne pomoći)

- (1) Zahtjevi inspekcijskih organa svih nivoa vlasti u Federaciji BiH za pružanje pravne pomoći od drugih organa smatraju se hitnim i po njima su ti organi dužni postupiti najkasnije u roku deset dana od dana prijema zahtjeva.
- (2) Federalni inspekcijski organi dužni su pružiti pravnu pomoć po zahtjevu za pružanje pravne pomoći od strane kantonalnih, gradskih i općinskih inspekcijskih organa.

Član 131.

(Saradnja između inspekcijskih organa na svim nivoima u Federaciji)

U svrhu ostvarivanja ciljeva vezanih uz nadzor nad provođenjem međunarodnih standarda u vezi sa službenim kontrolama propisanim u članu (6) ovog zakona, osigurat će se efikasna i uspješna koordinacija i saradnja između nadležnih organa uprave nadležnih za obavljanje inspekcijskih poslova na svim nivoima u Federaciji.

Član 132.
(Saradnja inspekcija sa drugim organima)

Inspekcijski organi na svim nivoima u Federaciji dužni su saradivati sa drugim državnim organima, pravnim licima, udruženjima, sredstvima javnog informisanja, građanima i drugim subjektima u pitanjima od značaja za Federaciju radi efikasnog provođenja propisa nad kojima vrše inspekcijski nadzor, kao i radi sprečavanja i otklanjanja štetnih posljedica.

Član 133.
(Saradnja inspekcija sa nadležnim organima u sistemu službenih kontrola)

- (1) Između federalnih, kantonalnih, gradskih i općinskih inspekcijskih organa i drugih nadležnih organa koji učestvuju u sistemu službenih kontrola ima se ostvariti efikasna i uspješna saradnja u oblasti zaštite zdravlja, životne sredine kao i u drugim oblastima.
- (2) Izvještaj o obavljenoj službenoj kontroli se ima dostaviti glavnom federalnom inspektoratu određene upravne oblasti u roku 15 dana po izvršenoj službenoj kontroli.
- (3) Glavni federalni inspektor iz određene upravne oblasti može provesti inspekcijski postupak i naložiti odgovarajuće mjere, ako utvrdi nepravilnosti u radu prilikom vršenja službenih kontrola, odnosno nepravilnosti kod subjekta kod kojeg je vršena službena kontrola.
- (4) Glavni federalni inspektor dužan je obavijestiti nadležni organ ukoliko prilikom obavljanja službene kontrole uoči određene nejasnoće i nedostatke u primjeni federalnih i propisa BiH.

X NADZOR

Član 134.
(Upravni i inspekcijski nadzor)

- (1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Federalno ministarstvo pravde.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona u federalnim inspekcijskim organima vrši federalna upravna inspekcija.
- (3) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona u kantonalnim, gradskim i općinskim inspekcijskim organima vrši kantonalna upravna inspekcija.

XI KAZNE NE ODREDBE

Član 135.
(Prekršaji i prekršajne kazne subjekta nadzora)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice, ako:

- a) odbija saradnju sa inspektorom u postupku preduzimanja preventivnih mjera i radnji i ne postupi po rješenju inspektora u postupku preduzimanja preventivnih mjera (čl. 31 i 33.);
 - b) ne učestvuje u vršenju inspeksijskog nadzora (član 44. st. (1) i (3), član 65.);
 - c) onemogućuje inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora (član 44. stav (2), član 64.);
 - d) ne da na uvid poslovne knjige i drugu službenu dokumentaciju, ažurne i tačne podatke, materijale i obavijesti potrebne inspektorima za pravilno utvrđivanje svih činjenica i okolnosti u vršenju nadzora odmah na licu mjesta ili u roku koji inspektor naloži (član 44. st. (4), član 46. stav (1));
 - e) subjekt nadzora ne odazove se pozivu inspektora da u roku koji mu je naložen donese u službene prostorije inspeksijskog organa tražene podatke i dokumentaciju ili da dođe lično radi davanja pojašnjenja u vezi sa nadzorom (član 44. stav (5), član 49. stav (1), član 65. stav (4), član 64. stav (2) i član 66.);
 - f) ne obavijesti nadležnog inspektora ili policijsku upravu o slučajevima nastanka opasnosti po život i zdravlje građana i materijalnih dobara na način kako je to propisano zakonom ili drugim propisom (član 45.);
 - g) subjekt nadzora ne da uzorke proizvoda radi ispitivanja kod stručne institucije u Federaciji ovlaštene za ispitivanje kvaliteta i zdravstvene ispravnosti proizvoda (član 47.);
 - h) pravno lice sa javnim ovlaštenjima ne vrši javna ovlaštenja u skladu sa Zakonom i drugim propisima (član 35.);
 - i) subjekt nadzora kojem je povjereno upravljanje i eksploatacija javnog dobra ne postupa u svojstvu dobrog domaćina (član 36.);
 - j) sprječava i otežava inspektorima vršenje nadzora (član 64. stav (1));
 - k) ne postupi po rješenju inspektora i ne izvrši upravnu mjeru koja mu je rješenjem naložena u roku utvrđenom u rješenju (član 107.);
 - l) u ostavljenom roku ne izvrši inspektor o izvršenju upravne mjere (član 108.);
 - m) sprječava da se upravna mjera izvrši putem drugog lica (član 116.);
 - n) subjekt nadzora ne izvrši upravnu mjeru koja se sastoji u nenovčanoj obavezi (član 118. stav (1));
 - o) subjekt nadzora ne izvrši upravnu mjeru koja mu je naložena rješenjem sa novim rokom (član 118. stav (3));
 - p) kod subjekta nadzora utvrđena je nepravilnost u radu nakon obavljene službene kontrole (član 131. stav (3)).
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 2.500,00 KM.
- (3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj fizičko lice ako obavlja djelatnost bez odobrenja nadležnog organa (član 85. stav (1) tačka 4.).
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj fizičko lice koje je prisustvovalo inspeksijskom nadzoru a potpisan zapisnik nije dostavilo odgovornom licu u subjektu nadzora (član 65. stav 2)).

Član 136.
(Prekršaji neregistrovanog subjekta)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice koje obavlja djelatnost ili vrši aktivnost kao neregistrovani subjekat (član 41. stav (1). u vezi sa članom 3. tačka 4).
- (2) Kada je obavljanje određene djelatnosti ili vršenje određene aktivnosti dozvoljeno jedino u formi pravnog lica, za prekršaj iz stava (1.) ovog člana kazniće se fizičko lice koje obavlja djelatnost ili vrši aktivnost kao neregistrovani subjekat novčanom kaznom od 1.500,00 KM do 2.500,00 KM.
- (3) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM kazniće se za prekršaj pravno lice iz člana 41 stav 2. ovog zakona.
- (4) Za prekršaj iz stava 3. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM.
- (5) Za prekršaj iz stava 3. ovog člana kazniće se i odgovorno lice kod pravnog lica novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2.500,00 KM.
- (6) Posebnim zakonom propisuje se zaštitna mjera oduzimanja predmeta od neregistrovanog subjekta, odnosno subjekta iz člana 41. stav (2). ovog zakona.

Član 137.
(Prekršaji i prekršajne kazne rukovodioca inspekcijskog organa i glavnog inspektora)

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2.500,00 KM kazniće se za prekršaj rukovodilac inspekcijskog organa ako:

- 1) ne objavi plan inspekcijskog nadzora (član 26.);
- 2) ne objavi godišnji izveštaj o radu na internet stranici organa ili na drugi raspoloživi način (član 28.);
- 3) ako ne objavi nazive i imena subjekata kod kojih je nadzor izvršen tromjesečno na web stranici organa odnosno raspoloživoj web. stranici odgovarajućeg nivoa vlasti (član 43.).

(2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se glavni inspektor, odnosno rukovodeći državni službenik u inspekcijskom organu nadležan za izradu ček listi ako:

1) ne osigura izradu ček listi iz svoje upravne oblasti, ako ih ne uskladi sa promjenom propisa najkasnije u roku od tri mjeseca te, ako ih ne učini transparentnim (član 60. stav (1)).

Član 138.
(Prekršaji i prekršajne kazne inspektora)

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 1.500,00 KM kazniće se za prekršaj inspektor ako:

- 1.) ne predoči nadziranom subjektu nalog za inspekcijski nadzor kada je bio dužan da ga predoči (član 59.);
- 2.) vrši inspekcijski nadzor van radnog vremena nadziranog subjekta, koji je pravno lice, preduzetnik ili drugi organizacioni oblik preko koga fizička ili pravna lica obavljaju djelatnost ili vrše aktivnost, a za to ne postoje razlozi utvrđeni u zakonu (član 62.stav (7));

3.) ako subjektu nadzora ne izda potvrdu o privremenom oduzimanju dokumentacije (član 68. stav (3));

4.) ako subjektu nadzora ne izda potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta ili robe (član 69. stav (2));

5.) ako subjektu nadzora ne izda potvrdu o uzetim uzorcima, i ako ne izvrši povrat kontrolnog uzorka (član 80. stav(3) i stav (5));

6.) ako nadziranom subjektu, kod kojeg je u službenoj savjetodavnoj posjeti uočio propust, nedostatak ili nepravilnost u poslovanju i postupanju, umjesto pismene preporuke naloži upravnu mjeru ili pokrene prekršajni postupak (član 32. stav (5)).

XII- PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 139.

(Donošenje podzakonskih propisa)

Rukovodioci inspekcijskih organa koji su ovim zakonom ovlašteni za donošenje podzakonskih propisa donijet će te propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 140.

(Primjena dosadašnjih propisa)

Do dana stupanja na snagu propisa iz prethodnog člana primjenjivat će se podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o inspekcijama Federacije BiH, kao i Zakona o inspekcijama Sarajevskog, Tuzlanskog, Posavskog, Zeničko-dobojskog, Unsko-sanskog, Bosansko-podrinjskog kantona, i Zapadno-hercegovačkog kantona, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 141.

(Prestanak važenja zakona)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju važiti odredbe:

- a) Zakona o inspekcijama Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj" 73/14) u dijelu koji reguliše postupak inspekcijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;
- b) Zakona o inspekcijama Kanton Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj. 2/17) u dijelu koji reguliše postupak inspekcijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;
- c) Zakona o inspekcijama kanton Tuzla ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj: 12/20) u dijelu koji reguliše postupak inspekcijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;
- d) Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 6/11) u dijelu koji reguliše postupak inspekcijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;

- e) Zakona o inspekcijama Unsko-sanskog kantona ("Službene novine Unsko-sanskog kantona" broj: 12/11) u dijelu koji reguliše postupak inspeksijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;
- f) Zakona o inspekcijama Posavskog kantona ("Narodne novine Posavskog kantona" broj: 9/13) u dijelu koji reguliše postupak inspeksijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;
- g) Zakona o inspekcijama Zapadno-hercegovačkog kantona ("Narodne novine Zapadno-hercegovačkog kantona" broj: 4/09) u dijelu koji reguliše postupak inspeksijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;
- h) Zakona o inspekcijama Bosansko-podrinjskog kantona ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona" broj: 13/15) u dijelu koji reguliše postupak inspeksijskog nadzora, planiranje i izvještavanje;

Član 142.
(Stupanje na snagu Zakona)

(1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

(2) Zakon će se početi primjenjivati istekom šest mjeseci od stupanja na snagu, u kome roku se imaju donijeti svi provedbeni akti i izraditi ček liste u skladu sa ovim zakonom.

O B R A Z L O Ž E N J E NACRTA ZAKONA O POSTUPKU INSPEKCIJSKOG NADZORA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I – USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovoga zakona sadržan je u odredbi članka IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, donosi zakone o vršenju funkcija federalne vlasti, kao i članka III 1. C prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije BiH utvrđivanje ekonomske politike, odnosno stvaranje uvjeta za povoljno ekonomsko okruženje.

Shodno odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, oblast inspekcija spada u tzv. "podijeljenu nadležnost" između Federacije i kantona, iz čega proizilazi da su i Federacija i kantoni nadležni da donose i uređuju propise u vezi organizacije inspeksijskih organa, prava, obaveza i ovlaštenja rada inspeksijskih organa.

Saglasno odredbi člana V. 1.2. (1) u vezi sa članom V.2.6. b). Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, je utvrđena mogućnost da **se Federalni zakon primjenjuje i u kantonima**, ali samo i isključivo **pod uslovom**, ukoliko bi **kantonalna zakonodavna tijela prenijela svoja ovlaštenja na federalnu vlast i prihvatila federalni zakon kao svoj kantonalni**.

Važno je naglasiti da je ovo procesni zakon, kojim se isključivo utvrđuju odredbe o postupku provođenja inspeksijskog nadzora, koji bi trebao biti jedinstven za sve nivoe inspekcija i kojim se ne dira, niti narušava nadležnost bilo kojeg nivoa inspeksijskog organa u Federaciji BiH, niti se oduzima nadležnost jednog nivoa inspeksijskog organa u korist drugog nivoa.

Zakon ne utvrđuje odredbe niti o načinu organizovanja inspeksijskih organa, niti o nadležnosti, uvažavajući u tom smislu ustavne odredbe, nego isključivo **utvrđuje opće odredbe o inspeksijskom nadzoru koje su sadržane u Glavi XII Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH iz 2005 godine, ali dopunjene novim kvalitetnijim pravnim institutima**, koji su preuzeti u Zakonima o inspekcijama BiH entiteta, iz prakse evropskih zemalja, (npr. ček liste, procjena rizika isl). Ovako utvrđenim odredbama, inspeksijski organi koji su do sada nadzore obavljali u skladu sa odredbama naprijed pomenute Glave XII Zakona, imali bi mogućnost, steći praksu i inspeksijske nadzore raditi na identičan način, kao i kantonalni i federalni inspeksijski organi, uz korištenje novih instituta iz Evropske pravne tečevine.

II- RAZLOZI ZA DONOŠENJE

U cilju promovisanja slobodnog protoka ljudi, roba i usluga u jedinstvenom ekonomskom prostoru kroz eliminisanje prepreka za ravnopravnu konkurenciju na tržištu i uspostavljanjem jedinstvenog sistema inspeksijskog nadzora u Federaciji Bosne i Hercegovine, predlaže se donošenje Zakona o postupku inspeksijskog nadzora u Federaciji BiH koji bi, kao jedinstven procesni zakon stvorio pretpostavke da se navedeni cilj i realizuje. Uspostavljanjem jedinstvenog procesnog zakona po kojem bi inspektori svih nivoa vlasti u Federaciji provodili postupke inspeksijskog nadzora po jedinstvenim koracima, u svakom slučaju bi značajno

olakšalo poslovanje poslovnim subjektima i doprinijelo stvaranju povoljnije poslovne klime, a time i povoljnijeg ambijenta za privlačenje investitora.

Izradi Zakona o postupku inspekcijskog nadzora u Federaciji Bosne i Hercegovine, pristupilo se iz više objektivnih razloga.

Složeno Ustavno ustrojstvo u Bosni i Hercegovini, posebno u Federaciji Bosne i Hercegovine, rezultiralo je da su i inspekcijski organi podijeljeni po nivoima vlasti u Federaciji, tako da poslove inspekcijskog organa obavljaju federalne, kantonalne, gradske i općinske inspekcije, *pri čemu sam postupak inspekcijskog nadzora provode po različitim*, i u određenom segment, *međusobno neusklađenim procesnim zakonima*. Takva neusklađenost je vidljiva i na samom federalnom nivou vlasti. Naime, federalne inspekcije u sastavu Federalne uprave za inspekcijske poslove postupaju po Zakonu o inspekcijama Federacije BiH. Drugi inspekcijski organi na nivou Federacije BiH (federalna upravna inspekcija koja je u sastavu Federalnog ministarstva pravde, Federalna inspekcija zaštite od požara koja je u sastavu Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova i dr.) nadzore vrše na temelju odredbi sadržanih u Glavi XII - Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH i prema odredbama Zakona o upravnom postupku.

Kantonalni inspekcijski organi, nadzore obavljaju u ovisnosti kako su organizovani i da li su skupštine kantona donijele Zakone o inspekcijama. U Federaciji BiH, u osam kantona su formirane kantonalne uprave za inspekcije poslove kao samostalni organe uprave, dok su u Hercegovačko-neretvanskom i Srednjobosnanskom kantonu, inspekcijski organi organizaciono još uvijek u sastavu kantonalnih resornih ministarstava. Kantonalni inspekcijski organi, u kantonima u kojima su formirane Uprave, inspekcijske nadzore obavljaju u skladu sa kantonalnim Zakonima o inspekcijama, uz izuzetak Kantona 10, koji ima formiranu upravu za inspekcijske poslove, ali još uvijek skupština ovog kantona nije donijela kantonalni zakon o inspekcijama, tako da inspektori u navedenom kantonu inspekcijske nadzore obavljaju u skladu sa odredbama Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH i odredbama Zakona o upravnom postupku. Gradski i općinski organi uprave, nadzore obavljaju prema odredbama Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH i odredbama ZUP-a.

Zbog činjenice da različiti inspekcijski organi provode nadzore po različitim procesnim zakonima, koji su međusobno neusklađeni, te zbog nedovoljne komunikacije i neblagovremene razmjene podataka između inspekcijskih organa različitih nivoa vlasti, koji nadzore vrlo često vrše po istim materijalnim propisima, za posljedicu ima s jedne strane *prečesto kontrolisanje istih poslovnih subjekata* a nekih rijetko ili nikako, te *do preklapanja nadležnosti inspekcija različitih nivoa vlasti*, a sve skupa to dovodi do pravne nesigurnosti kod subjekata nadzora u vezi poznavanja njihovih prava i obaveza prema inspektorima različitih nivoa vlasti u toku obavljanja nadzora.

Različite procesne odredbe po kojima inspektori obavljaju nadzore, te stotine materijalnih propisa koje subjekti moraju pravilno primjenjivati dovodi do nepotrebnog opterećenja za poslovnu zajednicu, zatim do nepravilnosti u primjeni propisa, za koje povrede inspekcijski organi najčešće posežu represivnim kažnjavanjem.

Pored neusklađenosti odredbi procesnih zakona, mnogi novi "instituti" koji su utvrđeni federalnim zakonom, ali i kantonalnim zakonima o inspekcijama, nisu utvrđeni u zajedničkim

odredbama o inspekcijskom nadzoru u Zakonu o organizaciji organa uprave ili u ZUP-u, te samim time, inspektori koji nadzore obavljaju po tim propisima, nemaju praktično nikakvo iskustvo *niti sa "ček listama"*, ne rade *procjenu rizika* kod odabira koje će poslovne subjekte kontrolisati, *u nadzore odlaze bez naloga za inspekcijski nadzor* itd., što su sve novi instituti prenijeti u Zakone o inspekcijama iz evropskog zakonodavstva.

Zakon o postupku inspekcijskog nadzora u Federaciji BiH je namijenjen svim nivoima inspekcijskih organa, sa *osnovnim ciljem da ujednači postupanje inspektora, te da omogući pravnu sigurnost i identične obaveze i prava subjekata nadzora s jedne strane ali i prava i obaveze inspekcijskih organa.*

Svi naprijed navedeni razlozi objektivno daju jake argumente za donošenje ovog Zakona.

III- PREGLED NAJZNAČAJNIJIH NOVIH PRAVNIH RJEŠENJA U ZAKONU

U samom Zakonu poseban naglasak je dat preventivnom djelovanju inspekcijskih organa u smislu olakšavanja poslovanja subjektima nadzora ali uz osiguranje poštivanja zakonitosti i pravilnosti njihovog rada, te uređenja stanja u upravnoj oblasti.

Odredbama zakona je utvrđen primarni cilj i zadaća inspekcijskih organa, da se prije svega preventivnim i korektivnim mjerama, sprječavaju i otklanjaju utvrđene nepravilnosti i nezakonitosti u radu kod kontrolisanog subjekta. U tom smislu je i u samim načelima inspekcijskog postupka, kao i u posebnom dijelu zakona, propisano da inspektor prvenstveno obavlja preventivnu funkciju, a preduzima upravne i druge mjere kada se preventivnom funkcijom ne može osigurati svrha i cilj inspekcijskog nadzora. S tim u vezi naglašena je obaveza inspekcijskih organa na praćenju stanja u određenoj upravnoj oblasti, odnosno da je prioritet na uređivanju stanja u upravnoj oblasti, što treba da bude i primarni cilj inspekcijskih nadzora.

Kao poseban način preventivnog djelovanja, odredbama ovog Zakona propisuju se novi oblici preventivnog djelovanja inspekcijskih organa, koji nisu prepoznati u važećim propisima ili nisu u praksi saživili, a to su: savjeti inspekcije, samoprovjera ispunjenosti zahtjeva iz ček liste kao i službene savjetodavne posjete inspektora.

Npr. kod instituta "*službene savjetodavne posjete inspektora*" utvrđeno je da na poziv subjekta nadzora, inspektor vrši uvid u poslovanje subjekta nadzora i daje preporuke za otklanjanje nedostataka i nepravilnosti, bez poduzimanja represivnih mjera. Suština ovog instituta je da se subjektima nadzora koji žele da zakonito i pravilno obavljaju svoju djelatnost ukaže na eventualne nepravilnosti u primjeni propisa, te im se daje preporuka kako će pravilno ubuduće postupati i obavljati svoju djelatnost bez bilo kakvih povreda ili nepravilnosti u primjeni propisa po kojima rade. Nepostupanje po preporukama inspektora, kao i ne dostavljanje obavijesti inspektorima o postupanju po istima, će predstavljati razlog za obavljanje inspekcijskog nadzora u skladu sa procjenom rizika.

Ovim zakonom je precizno utvrđen sam postupak inspekcijskog nadzora, postupak rješavanja sukoba nadležnosti između istih i različitih nivoa inspekcijskih organa, zatim, su utvrđene i

odredbe o planiranju rada, kao važnom dijelu inspekcijskih poslova, čiji je cilj preventivno djelovanje i transparentnost rada inspekcijskih organa, gdje je kao novina uvedena i javna objava Plana i programa rada na web stranici inspekcijskog organa ili na drugi raspoloživ način. Kao vrlo bitan dio planiranja utvrđena je i *procjena rizika*, koja je esencijalna u evropskoj pravnoj tečevini (*acque communautaire*) a koja do sada nije u potpunosti saživila, niti praktično rađena od strane svih inspekcijskih organa.

Što se tiče nadležnosti inspekcijskih organa, ista se reguliše materijalnim zakonima, te je u tom smislu, trenutno na snazi veliki broj propisa koji nejasno i neodređeno propisuju nadležnost inspekcijskog organa za vršenje inspekcijskih nadzora, pa čak i u mnogo propisa ove odredbe nisu ni utvrđene, iako su istim propisane i upravne i prekršajne mjere.

U značajnom broju propisa je utvrđeno da inspekcijski nadzor vrše *nadležni* inspektori, ne precizirajući niti upravnu oblast, niti nivo vlasti koji bi trebao vršiti inspekcijski nadzor.

Upravo iz tog razloga ovim zakonom se nije diralo u preciziranje nadležnosti inspekcijskih organa, nego je *općim odredbama utvrđeno pitanje razgraničenja nadležnosti inspekcijskih organa, odnosno inspektora sa nivoom propisa po kojem vrši nadzor* u smislu: npr. da federalni inspektori obavljaju nadzore nad provedbom federalnih, BiH propisa i međunarodnih konvencija koje je ratifikovala BiH, ne precizirajući pri tome konkretne materijalne propise.

U skladu sa standardima Evropskog prava, ovim zakonom se uvodi i prekršajna odgovornost na strani inspekcijskih organa, kao jedan od mehanizama za sprječavanje i borbu protiv korupcije u organima javne uprave.

Detaljnije pojašnjenje novih pravnih rješenja u Zakonu:

a) Zakon u članu 4. uvodi nove pojmove:

- „neregistrovani subjekt” i definiše ga kao subjekta nadzora koji obavlja djelatnost ili vrši aktivnost, a nije upisan u odgovarajući registar registracionog suda ili drugi organ ili organizacija nadležni za upis osnivanja pravnog lica i drugog subjekta kada je upis u ovaj registar propisan kao uslov za obavljanje djelatnosti ili vršenje aktivnosti;
- „službena savjetodavna posjeta” je oblik preventivnog djelovanja inspekcije pružanjem stručne i savjetodavne podrške nadziranom subjektu na licu mjesta;
- “ozbiljan rizik” je rizik koji zahtijeva hitno postupanje inspekcije i drugih nadležnih organa i organizacija radi sprječavanja nastanka štetnih posljedica po život ili zdravlje ljudi, imovinu veće vrednosti, životnu sredinu ili biljni ili životinjski svijet, uključujući i rizik kod koga štetne posljedice nisu trenutne ili neposredne.

b) Zakon utvrđuje novi član 11. Praćenje stanja u određenoj upravnoj oblasti kojim se utvrđuje obaveza da inspekcijski organi prikupljaju podatke, prate i analiziraju stanje u oblasti inspekcijskog nadzora u okvirima svog upravnog djelokruga, koji poslovi uključuju prikupljanje i analizu podataka dobivenih pomoću ček lista, podataka pribavljenih od državnih organa federacije, kantona, gradova i općina i drugih imalaca javnih ovlaštenja, statističkih i drugih podataka, vođenjem anketa i istraživanjem javnog mijenja,

prikupljanjem i analizom inspekcijske, sudske i poslovne prakse iz odgovarajuće oblasti, kao i drugim neposrednim prikupljanjem podataka.

- c) Zakon posebnim članovima utvrđuje načelne odredbe o nadležnosti federalne, kantonalne, gradske i općinske inspekcije (član 13. - član15.)
- d) Član 26.st.6).Zakona utvrđuje odredbu kojom se realizuje načelo transparentnosti na način da su Programi i planovi rada javni, i da se isti imaju objaviti na web stranici inspekcijskog organa ili drugi raspoloživi način. Važećim zakonima o inspekcijama Planovi o vršenju inspekcijskog nadzora su službena tajna.
- e) Zakon utvrđuje dodatne odredbe kojima članom 27. precizira „Procjenu rizika”
- f) Bitna novina je novi član 29. „Usklađivanje inspekcijskih nadzora” koji je utvrđen u cilju izbjegavanja nepotrebnog opterećivanja subjekata nadzora i umnožavanja inspekcijskih nadzora kod istog subjekta nadzora.
- g) Zakon utvrđuje nove odredbe u članu 32.“Preventivno djelovanje”-reguliše savjete inspekcija, samoprovjeru ispunjenosti zahtjeva iz ček liste i službene savjetodavne posjete. Ovim članom, data je mogućnost da subjekt nadzora može pismeno zatražiti od inspekcijskog organa davanje stručnog savjeta, odnosno da nadležni inspektor obavi savjetodavnu posjetu kod subjekta nadzora. Pored ovog, utvrđuje mogućnost da subjekt nadzora zatraži da mu inspektor dostavi ček listu po kojoj će on izvršiti samoprovjeru ispunjenosti zahtjeva iz ček liste i vratiti inspektoru povratnu informaciju o načinu na koji provodi provjere iz konkretne ček liste. U slučaju da inspektor u povratnoj informaciji utvrdi nepravilnost u postupanju subjekta nadzora u primjeni propisa po nekoj od provjera iz ček liste koju mu je dostavio, neće ga kazniti, nego će mu ukazati na greške u postupanju. Također, subjekt nadzora može zatražiti i službenu savjetodavnu posjetu inspektora. Ako u službenoj savjetodavnoj posjeti inspektor uoči propust, nedostatak ili nepravilnost u poslovanju i postupanju subjekta nadzora, inspektor će mu u roku od osam dana nakon posjete dostaviti pismene preporuke kako da uočene nedostatke i nepravilnost otkoni i obezbijedi zakonito i bezbjedno poslovanje i postupanje, te u kom roku to treba da uradi. Subjekt nadzora je dužan obavijesiti inspektora o postupanju po preporukama u roku koji je inspektor odredio u preporukama. Nepostupanje po preporukama inspektora, kao i ne dostavljanje obavijesti inspektoru o postupanju po istima, će predstavljati razlog za obavljanje inspekcijskog nadzora u skladu sa procjenom rizika. Ako je uočeni propust, nedostatak ili nepravilnost takve prirode da je neophodno da se preduzmu hitne mjere radi sprečavanja ili otklanjanja neposredne opasnosti po život ili zdravlje ljudi, imovinu, i okoliš, inspektor će obaviti vanredan inspekcijski nadzor i poduzeti zakonom utvrđene mjere.
- h) U ovlaštenja inspektora je dodan novi član 39- Inspekcijski nadzor u stambenom prostoru- koji precizira uslove pod kojima se može obaviti nadzor u stambenoj jedinici.
- i) U zakonu je utvrđen novi član 43. koji reguliše postupak inspektora u slučaju neusklađenosti sa materijalnim propisom.
- j) Zakon utvrđuje obavezu *najave inspekcijskog nadzora* u članu 44. i izuzetke, što je značajna novina u odnosu na važeći zakon.

- k) U cilju sprečavanja nepotrebnog i čestog nadzora kod određenih subjekata, uveden je novi član kojim se omogućava veća transparentnost rada inspekcijskih organa. Član 45. Objavljivanje naziva i imena subjekata kod kojih je nadzor izvršen, utvrđuje da je inspekcijski organ dužan tromjesečno javno objaviti na svojoj web. stranici ili raspoloživoj web stranici organa nivoa vlasti inspekcijskog organa, spisak subjekata nadzora kod kojih su obavljene inspekcijski nadzori, sa utvrđenim stepenom rizika u cilju obezbjeđivanja transparentnosti rada inspekcijskih organa. Na ovaj način subjekti nadzora će biti u mogućnosti javno provjeriti koji su to poslovni subjekti nadzirani, kada i od koje inspekcije.
- l) Zakon proširuje i prava subjekta nadzora u članu 50. (Prava subjekta nadzora) i to da može zatražiti od inspekcijskog organa da mu dostavi ček listu radi samoprovjere pravilnosti postupanja; da pismeno traži od inspekcijskog organa davanje stručnog savjeta, odnosno da nadležni inspektor obavi savjetodavnu posjetu kod subjekta nadzora, te da može zahtijevati od inspektora da mu predoči nalog za inspekcijski nadzor po kojem vrši inspekcijski nadzor, a u protivnom da u zapisnik konstatuje da je nadzor obavljen bez predočavanja naloga što predstavlja povredu zakona;
- m) Zakonom je utvrđena nova odredba u članu 53. (Pritužba na rad inspektora) koja omogućava da svako lice ima pravo da podnese pritužbu protiv inspektora ako smatra da su mu njegovom nezakonitom ili nepravilnom radnjom, odnosno nesavjesnim radom povrijeđena prava ili slobode utvrđena zakonom. Na podnesenu pritužbu rukovodilac organa dužan je odgovoriti u roku od 15 dana, a nakon što se po istoj izjasne inspektor i njegov neposredni rukovodilac.
- n) Zakonom je u članu 62. detaljnije precizirana odredba o ček listama.
- o) U stavu (2) člana 84. preciznije je utvrđeno ko snosi troškove ispitivanja uzoraka, što nije dovoljno precizno utvrđeno u važećem zakonu.
- p) Izmjenjena je odredba u članu 103. koja reguliše posredno dostavljanje pismena.
- q) Zakonom je u članu 107. st. 3) utvrđena značajna odredba da u slučaju kada je prvostepena odluka inspektora već jedanput bila poništena, drugostepeni organ je ne može opet poništiti i uputiti predmet inspekciji na ponovni postupak, nego će sam riješiti predmetnu upravnu stvar.
- r) Uvedena posebna Glava IX - koja reguliše Odnos između organa uprave nadležnih za obavljanje inspekcijskih poslova svih nivoa vlasti u Federaciji BiH, saradnja između inspekcijskih organa i između drugih organa, saradnja sa nadležnim organima u sistemu službenih kontrola (članovi od 127-133)
- s) Zakon je utvrdio i odredbe o NADZORU u glavi X - odredbe koje utvrđuju upravni i inspekcijski nadzor.
- t) Zakon, po prvi put utvrđuje u Glavi XI - KAZNENE ODREDBE - pored prekršaja za subjekta nadzora, i prekršaje i prekršajne kazne za rukovodioca inspekcijskog organa, glavnog inspektora i za inspektora.

- u) U članu 141. (Prestanak važenja zakona) takstivno su navedeni zakoni u kojima odredbe koje regulišu postupak inspekcijskog nadzora, kao i odredbe o planiranju i izvještavanju prestaju važiti danom stupanja na snagu ovog zakona.
- v) U stavu (2) člana 142. utvrđen je “*vacatio legis*” odgođena primjena Zakona na način da će se zakon početi primjenjivati istekom šest mjeseci od stupanja na snagu, u kome roku se imaju donijeti svi provedbeni akti i izraditi ček liste u skladu sa ovim zakonom, kako bi se inspekcijski organi, koji do sada nisu radili ni procjene rizika, niti upotrebljavali ček liste, mogli pripremiti za primjenu novih instituta u praksi.

IV- FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA IMPLEMENTACIJU ZAKONA

Za implementaciju ovog Zakona nisu potrebna dodatna financijska sredstva obzirom da su inspekcijski organi već ranije uspostavljeni i obavljaju svoje poslove po trenutno važećim propisima. Ovaj zakon ne predviđa uspostavu novih organa niti novih radnih mjesta, već samo unaprjeđuje dosadašnji rad inspekcijskih organa i na jedinstven način uređuje način njihovog postupanja.